СВАБОДА

Год заснавання 1902
Выходзіць з 1990
Галоўны рэдактар
Ігар Германчук
Заснавальнік Павел Жук
Выдавец — рэдакцыя
газеты СВАБОДА
Наклад 32.370
Адрас рэдакцыі:
220088, Мінск, вул.Іванаўская, 56
Тэл./факс 2 362 441

Аўторак, 26 жніўня 1997 г. № 93 Кошт свабодны

Акцыя

Прадстаўнікі Беларускага народнага фронту падалі заяўку ў Мінскі гарвыканкам на правядзенне ўрачыстага сходу, прысвечанага чарговай гадавіне Аршанскай бітвы. Акцыю плануецца правесці ў нядзелю, 7 верасня, аб 11 гадзіне на плошчы Якуба Коласа.

Зарплата

Па дадзеных міністэрства статыстыкі, сярэдняя зарплата рабочых і служачых за ліпень склала 2 млн. 479 тыс. рублёў (у чэрвені была 2 млн. 361 тыс.).

Банкруты

20 працэнтаў магілёўскіх прадпрыемстваў з'яўляюцца стратнымі. Пра гэта паведаміла абласное ўпраўленне статыстыкі.

Міжнародны валютны фонд не падтрымлівае «рынкавы сацыялізм»

Міжнародны валютны фонд не падтрымлівае цяперашнюю эканамічную палітыку беларускага кіраўніцтва

У мінулую пятніцу супрацоўнікі прадстаўніцтва Міжнароднага валютнага фонду ў Мінску паведамілі беларускаму ўраду і, у прыватнасці, прэм'ер-міністру Сяргею Лінгу аб выніках пасяджэння кіраўніцтва МВФ, на якім разглядалася пытанне ўзаемаадносінаў МВФ з Беларуссю.

Выканаўчы савет дырэктараў МВФ, абмеркаваўшы работу ў Беларусі апошняй місіі фонду, падтрымаў ацэнку эканамічнай палітыкі беларускіх уладаў, дадзеную экспертамі. Сутнасць заключэння зводзіцца да таго, што эканамічная палітыка, якую праводзіць беларускі ўрад, не з'яўляецца той палітыкай, якую можа падтрымліваць МВФ.

БелаПАН

Улады Рагачова супраць прымірэння?

У мінскім Міжнародным адукацыйным цэнтры ў мінулую суботу адбылося абмеркаванне ідэі стварэння беларуска-нямецкага музея «Прымірэнне».

Кіраўнік ініцыятыўнай групы Марат Гаравы распавёў канцэпцыю будучага музея. Частка экспазіцыі пад назвай «Дыктатары» пакажа эстэтычна-мастацкія густы Гітлера і Сталіна. *«Цікава прасачыць, як захапленне літаратурай, музыкай, архітэктурай і жывапісам фармавала этычныя погляды дыктатараў на ўладу і народ»*, — сказаў М.Гаравы. У раздзеле «Краіна-лагер» паўстануць змагары з дыктатурай і яе ахвяры. Праз канкрэтныя чалавечыя лёсы музей раскажа пра вайну, Берлінскую сцяну, Чарнобыльскую катастрофу. Марат Гаравы лічыць, што музей павінен стаць цэнтрам пошукавай работы і догляду за салдацкімі магіламі. Па ягоных словах, *«нямецкія салдацкія могілкі на тэрыторыі Беларусі разбураныя і сталі аб'ектам вандалізму»*.

Удзельнікі абмеркавання збіраюцца «змагацца» за праект «Прымірэнне». Яны прыгадвалі словы Васіля Быкава, што *«нельга харчавацца нянавісцю»*.

Рабочая група «Прымірэння» пабывала ў Рагачове, дзе планавалася сустрэча з мэрам Мікалаем Федаровічам, але ў апошні момант той адмовіўся прыняць гасцей з ФРГ. Відаць, рагачоўскае начальства спужалася, што «падмочыць» сваю рэпутацыю, зкантактаваўшы з «Прымірэннем». У размове з карэспандэнтам СВАБОДЫ Мікалай Федаровіч катэгарычна падкрэсліў, што *«ніякага беларуска-нямецкага музея ў Рагачове не будзе»*. Рагачоўскія ўлады яшчэ не гатовыя да прымірэння.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Беларускія назвы ў Сонечнай сістэме

16 малых планет Сонечнай сістэмы носяць імёны, звязаныя з Беларуссю

Паводле звестак беларускага астранома Уладзміра Голубева, з 6.000 з лішкам малых планет Сонечнай сістэмы (астэроідаў), зафіксаваных у каталогах, 16 маюць беларускія назвы.

Так, астэроід Дубягі названы ў гонар беларускіх астраномаў XIX стагоддзя Дзмітрыя і Аляксандра Дубягаў (бацькі і сына). Малыя планеты носяць таксама імёны беларускіх астраномаў Івана Жангаловіча, члена-карэспандэнта АН СССР Гаўрыіла Ціхава, заснавальніка касмічнага прыродазнаўства Аляксандра Чыжэўскага.

У гонар вядомых людзей, якія нарадзіліся ў Беларусі ці звязалі з ёю свой лёс, названыя астэроіды: Карбышаў (генерал-лейтэнант інжынерных войскаў, які рэканструяваў Брэсцкую крэпасць), Ота Шмідт (акадэмік АН СССР, ураджэнец Магілёва), Жукаў (савецкі маршал, які камандаваў вызваленнем Беларусі ад фашысцкіх захопнікаў), Сіманаў (савецкі пісьменнік і паэт, прах якога, па ягоным завяшчанні, развеяны на Буйніцкім полі пад Магілёвам), Шагал (выдатны жывапісец і графік, які нарадзіўся ў Лёзне Віцебскай вобласці), Гастэла (лётчык, што загінуў у баі пад Радашковічамі).

Беларускія геаграфічныя назвы ў Сонечнай сістэме замацаваныя за астэроідамі: Беларусь, Мінск, Хатынь. Малая планета Брэст названая ў гонар двух аднайменных гарадоў — беларускага і французскага.

БелаПАН

Пакаянную галаву меч не сячэ

Трое расійскіх журналістаў выпушчаныя на свабоду, а трох беларусаў пакінулі ў турме. Паўла Шарамета збіраюцца трымаць за кратамі да суда

У пятніцу сціхлі «шпіёнскія страсці» вакол здымачнай групы Анатоля Адамчука.

Адамчук, а таксама аператар Аляксандр Аганаў і вадзіцель Валерый Асташкін былі перададзеныя беларускімі ўладамі спікеру расійскай Дзярждумы Генадзю Селязнёву, які прыляцеў у Мінск.

Нагадаем, што ў чацвер прэс-сакратар Барыса Ельцына Сяргей Ястржэмбскі зрабіў ультыматыўную заяву, якая выклікала вельмі вострую рэакцыю Лукашэнкі. Рыгоравіч паставіў магчымасць перадачы расійскіх грамадзянаў у прамую залежнасць ад таго, ці будуць прынесеныя Крамлём афіцыйныя прабачэнні беларускаму прэзідэнту. Але потым ён, відаць, хутка зразумеў, што сатысфакцыі ад расійскага кіраўніцтва яму не дачакацца, і тады ён вырашыў хоць неяк нашкодзіць «крамлёўскім ворагам». Далейшыя перамовы аб вызваленні здымачнай групы ОРТ Лукашэнка павёў з прадстаўніком расійскай камуністычнай апазіцыі Генадзем Селязнёвым, які ўжо ў пятніцу раніцай прыбыў у Мінск.

Жонка Маша забірае Анатоля Адамчука з беларускага палона.

Перамовы паміж беларускім прэзідэнтам і расійскім спікерам яшчэ працягваліся, але іхнія вынікі ўжо было няцяжка прадбачыць. Многія назіральнікі сыходзіліся на думцы, што група Адамчука будзе адпушчаная з лідскай турмы, а лаўры міратворцы, безумоўна, дастануцца Генадзю Селязнёву. Гэтага, дарэчы, Лукашэнка і не хаваў. З уласцівай яму праматой Рыгоравіч паведаміў журналістам, што Крэмль быў не ў захапленні ад кансультацыяў з Селязнёвым. Па словах Лукашэнкі, яму званілі не менш 10 вышэйшых службовых асобаў з расійскага кіраўніцтва і прапаноўвалі свае паслугі — але Лукашэнка захацеў размаўляць толькі з Селязнёвым. Расійскі спікер доўга дзякаваў Рыгоравіча за праяўленую *«дабрыню і гуманізм»* і адзначыў, што нельга ставіць *«лёс нашага саюза ў залежнасць ад дробнага канфлікту»*.

У сярэдзіне дня ў пятніцу стала вядома, што расійскія журналісты ўжо прывезеныя з Ліды ў Мінск і за імі спецыяльным рэйсам з Масквы выляцеў адзін з кіраўнікоў ОРТ Аляксандр Любімаў, а таксама жонкі арыштаваных. У той жа дзень з Беларусі быў дэпартаваны карэспандэнт разанскага бюро ОРТ Уладзімір Фашэнка, які адмовіўся даваць следству паказанні (беларускія ўлады называлі яго каардынатарам *«усёй правакацыі»*).

На думку намесніка кіраўніка адміністрацыі Лукашэнкі Івана Пашкевіча, Фашэнка ажыццяўляў сувязь паміж Адамчуком і «маскоўскім цэнтрам».

Здымачную групу Адамчука прывезлі ў расійскае пасольства ў суправаджэнні асабістай аховы Лукашэнкі толькі ў 20 гадзінаў увечары. Рыгоравіч, дарэчы, прапанаваў журналістам паслугі сваёй аховы нават да самой Масквы.

Анатоль Адамчук адмовіўся размаўляць з беларускімі журналістамі, заявіўшы, што ўсе каментары будуць дадзеныя на прэс-канферэнцыі ў Маскве. Нічога не сказаў Адамчук журналістам і па прылёце ў Маскву, абмежаваўшыся агульнымі фразамі, што ён кіраваўся сваім сумленнем і адказнасцю за лёс сваіх таварышаў. Тым часам у лідскім СІЗО працягвае знаходзіцца чацвёрты ўдзельнік групы Адамчука — беларускі грамадзянін Уладзімір Косцін. Учора скончыўся дзесяцідзённы тэрмін, за час якога яму павінны былі прад'явіць афіцыйнае абвінавачванне. Па словах расійскага пасла Валерыя Лашчыніна, беларускія ўлады павінны хутка выпусціць яго на свабоду. Аб гэтым расійскі бок дамовіўся з Лукашэнкам. Ці будзе спыненая ў дачыненні да групы Адамчука крымінальная справа — застаецца невядомым.

Уладзімір Замяталін тлумачыць Аляксандру Любімаву сутнасць «правакацыі ОРТ».

Лёс Паўла Шарамета і Дзмітрыя Завадскага павінен вырашыць суд — заявілі журналістам Лукашэнка і Селязнёў, і толькі пасля гэтага беларускі прэзідэнт разгледзіць магчымасць іхняга памілавання.

Альгерд НЕВЯРОЎСКІ

Расійскі пасол Валерый Лашчынін не столькі займаўся абаронай супрацоўнікаў ОРТ, колькі апраўдваў дзеянні беларускіх уладаў. За гэта журналісты ахрысцілі яго «паслом Беларусі ў Беларусі».

Безгаловы Ленін

У райцэнтры Свіслач Гродзенскай влбласці адбылося незвычайнае здарэнне ў духу М.Булгакава: у Леніна знікла галава.

У пасёлку ідзе рэканструкцыя цэнтральнай плошчы імя Леніна. Згодна з планам, было вырашана перанесці помнік на іншае месца, каб Уладзімір Ільіч паказваў не на захад — на рэстаран, а на ўсход — на бальніцу. Ужо і пастамент перанеслі, і плітку паклалі, засталося толькі падправіць Ільічу нос. З гэтай мэтай помнік забралі на тэрыторыю мясцовай ПМК, дзе ўначы яму нехта адбіў бетонную галаву. Мясцовыя ўлады не ведаюць, што рабіць з помнікам. Гіпсавы бюст, што стаіць у будынку райвыканкама, не здолеў замяніць адбітую галаву. Мясцовы мастак адмовіўся зрабіць іншую нават за паўтара мільёна рублёў. У бліжэйшы час лёс помніка будзе канчаткова вырашаны.

Расціслаў ПЕРМЯКОЎ

Банкі: працэнт зменшыўся

Нацыянальны банк РБ панізіў мінімальныя працэнтныя стаўкі па дэпазітах і стаўку рэфінансавання.

Калі раней мінімальная стаўка па дэпазітах, якую павінен быў прапаноўваць банк кліентам, складала 50% гадавых, то цяпер уведзеныя 2 стаўкі. Па дэпазітах насельніцтва да 6 месяцаў банкі павінны плаціць не менш за 38% гадавых, па дэпазітах больш за 6 месяцаў — не менш за 45% гадавых. Стаўка рэфінансавання (па ёй камерцыйныя банкі атрымліваюць крэдыты ад Нацыянальнага банка) паніжаная з 42 да 38% гадавых.

А.С.

Брэст: ёсць ідэя стварыць 15 паркаў

Каардынацыйны савет па ахове помнікаў гісторыі і культуры пры Брэсцкім аблвыканкаме выступіў з прапановай аб стварэнні ў вобласці 15 пейзажных паркаў.

«База» для кожнага з іх больш чым дастатковая — часткова ўцалелыя радавыя маёнткі пісьменніка і публіцыста Юльяна Нямцовіча, мастака Напалеона Орды, былы маёнтак князя Траякурава, іншыя палацава-паркавыя ансамблі і паркі канца 18 — сярэдзіны 19 стагоддзяў, якія цяпер «паміраюць» і маюць патрэбу ў рэканструкцыі. Уладзімір Заламай, старшыня Брэсцкага аблвыканкама, паабяцаў, што будзе трымаць на кантролі гэтае пытанне, і рэкамендаваў райвыканкамам пры фарміраванні бюджэту на наступны год прадугледзець выдзяленне сродкаў на згаданыя мэты.

Недахоп сродкаў не дае магчымасці прывесці ў парадак усе гістарычныя паркі ў вобласці, якія маюць у тым патрэбу. Але наданне належнага выгляду хаця б 15 з іх мае вялікае значэнне ў справе захавання гістарычнай спадчыны.

БелаПАН

Лотерея иммиграционных виз США на 1999 г.

Посольство США сообщает о начале проведения очередной лотереи иммиграционных виз США на 1999 г. В связи с тем, что сроки регистрации заявок на участие в лотерее переносятся в этот раз на октябрь—ноябрь текущего года (ранее заявки принимались в феврале), начиная уже с понедельника, 25 августа, информацию об условиях участия и требованиях к заявителям можно будет получить у охраны Посольства США в Беларуси по адресу: г.Минск, Старовиленская, 46. Лица, проживающие не в Минске, могут получить информацию о лотерее по почте, направив в Посольство соответствующий запрос по адресу: 220002, г.Минск, ул.Старовиленская, 46, Посольство США в РБ. Телефон для справок (017) 234-77-61, 231-50-00.

Пресс-служба Посольства США в Минске

Копія крыжа перададзена Філарэту

У мінулыя выхадныя ў брэсцкім Свята-Сімяонаўскім саборы мастак Мікалай Кузьміч перадаў мітрапаліту Філарэту крыж Еўфрасінні Полацкай —дакладную копію нацыянальнай святыні, якую ён выканаў за тры гады карпатлівай працы.

Святы крыж быў выраблены ў 1161 годзе майстрам Лазарам Богшам. У 20-я гады нашага стагоддзя «ваяўнічымі атэістамі» крыжу была нанесена непапраўная шкода, а ў гады вайны ягоны след знік. *«Да не выносяць яго з манастыра ніколі, і не прадаюць, не аддаюць. Калі ж не паслухае хто і вынесе з манастыра, да не дапаможа яму сумленны крыж ні ў жыцці гэтым, ні ў будучым, да пракляты ён будзе...»* — абвяшчаў адзін з ювелірна выкананых Богшам надпісаў.

Мікалай Кузьміч, брэсцкі мастак-эмальер, узяўся за цяжкую працу — вырабіць дакладную копію страчанага святога крыжа. Блаславіў майстра на гэтую справу і асвяціў ягоную майстэрню сам мітрапаліт, падтрымаў задуму і беларускі ўрад.

Спачатку майстар вывучаў дакументы з архіваў, здымкі. Потым былі паломніцтвы ў Іерусалім, дзе выбіралі дрэва для крыжа, потым асвячалі кіпарысавы крыж. Некалькі месяцаў таму ў крыж былі змешчаныя святыні — часцінкі мошчаў святых, крыві Ісуса. Крыж брэсцкага мастака, як і крыж старадаўняга майстра, пакрыты каляровай эмаллю з выкарыстаннем золата, срэбра і каштоўных камянёў.

Цяпер ён становіцца ўласнасцю праваслаўнай царквы. У народзе гавораць, што вяртанне Беларусі святога крыжа дапаможа духоўнаму адраджэнню і ўкажа краіне шлях да росквіту.

БелаПАН

Беларускі ліцэй пакуль не высяляюць

Навучэнцы сталічнага Беларускага гуманітарнага ліцэя нарэшце атрымалі пісьмовае пацверджанне, што навучальны год яны пачнуць у сваім будынку (па вуліцы Кірава, 21), аднак знаходзіцца ён будзе пад юрысдыкцыяй Івана Ціцянкова.

Амаль цэлы месяц навучэнцы ліцэя разам са сваімі бацькамі баранілі будынак ад перадачы яго ўпраўленню справамі. Як толькі даведаліся аб гэтым распараджэнні Рыгоравіча — увялі начныя дзяжурствы, потым пачалі ладзіць пікеты. Сабралі 5 тысяч подпісаў у сваю падтрымку. Пісалі лісты ў розныя міжнародныя арганізацыі, а таксама Хілары Клінтан, Галіне Лукашэнка і іншым вядомым людзям. Выкарысталі амаль усе магчымыя дазволеныя метады барацьбы, былі гатовыя распачаць галадоўку.

Адказ уладаў, які прыйшоў у ліцэй за подпісам намесніка міністра адукацыі Аляксандра Купцова, гучыць так: *«У мэтах арганізацыі больш якаснага ўтрымання і тэхнічнага абслугоўвання будынка па вуліцы Кірава, 21 ён пераходзіць у аператыўнае кіраванне ўпраўлення справамі прэзідэнта РБ. Ліцэй у 1997-98 навучальным годзе будзе ажыццяўляць сваю дзейнасць па ранейшым адрасе»*. Замяталін на сустрэчы з ліцэістамі запэўніваў, што будынак застанецца ім назаўсёды. Мала верыцца.

У будынку ліцэя цяпер ідзе рамонт — рыхтуюць да пачатку навучальнага года. Кіраўніцтва ліцэя лічыць, што, каб зняць напружанне, *«год дадуць пазаймацца»*. *«А далей, калі што, ліцэісты настроены змагацца, вопыт ёсць»*, — сказаў намеснік дырэктара Л.Барсшчэўскі.

Аляксандр ШКУЦЬКО

У сталіцы — 255 тысяч школьнікаў

Мінскія школьнікі будуць навучацца ў 233 агульнаадукацыйных школах. З іх 19 — гэта каледжы, ліцэі і гімназіі. Як паведамілі на прэс-канферэнцыі прадстаўнікі ўпраўлення адукацыі Мінгарвыканкама, усяго ў сталічных школах да навучання прыступяць больш за 255 тысяч дзяцей. З іх 23.600 —першакласнікі. Да 1 верасня ў Мінску будзе ўведзена ў строй некалькі новых школ, адну з іх — па вуліцы Жукоўскага, 11 — у Дзень ведаў плануе наведаць прэзідэнт Аляксандр Лукашэнка. Па словах прадстаўнікоў упраўлення адукацыі, рамонтныя работы завершаны практычна на ўсіх школьных аб'ектах.

БелаПАН

На здымку: апошнія дні канікул

Кірмаш, дзе можна купіць усё да школы

Да 31 жніўня ў Рэспубліканскім выставачным комплексе па вул. Купалы, 27 у Мінску будзе працаваць кірмаш «Дзень добры, школа». Па словах арганізатараў кірмашу, тут і школьнікі, і студэнты, і выкладчыкі змогуць набыць усе неабходныя рэчы для пачатку навучальнага года.

У магазінах перад пачаткам навучальнага года вялікі наплыў людзей. Да прылаўкаў не падысці. На спецыяльным кірмашы купіць усё неабходнае лягчэй: і асартымент вялікі, і гандляроў больш. Таму, калі не хочаце дарэмна марнаваць час і скакаць на гэтым кірмашы з паперкай, выпісваючы — дзе танней, пачытайце нашыя нататкі. У першую чаргу нас цікавіла ніжэйшая і вышэйшая планка цэнаў на тавары, а не іхняя якасць.

Адзенне

Мы пацікавіліся, колькі каштуе адзенне на сямі-васьмігадовых дзяцей. Самыя танныя дзіцячыя сарочкі можна набыць у мазырскай фірмы «Надэкс» (ад 75 тыс.руб.). У іх, дарэчы, сарочкі 23 колераў. Сукенка школьная (форма, карычневая) на кірмашы каштуе ад 224 да 232 тысячаў. Дзявочы фартух каштуе 47—50 тыс. рублёў. Хлапчуковы касцюм (форма, сіні) — ад 517 да 538 тысячаў.

Вялікім попытам карыстаюцца сукенкі для школьніц. Яны значна прыгажэйшыя за «форменныя» сукенкі, каштуюць крыху даражэй — ад 320 да 340 тысячаў, але іх можна насіць не толькі ў школу. Таксама прадаваліся прыгожыя сарафаны, па цане 290 тыс. руб. Спартыўныя штаны (50 працэнтаў воўны) каштавалі 67 тысячаў, з сінтэтыкі — 100 тыс. рублёў. Дарэчы, вельмі дрэнна «выглядалі» этыкеткі — немагчыма даведацца, з чаго выраблена рэч, даводзіцца кожны раз звяртацца да прадаўца. А вось спартыўныя штаны беларускіх вытворцаў карыстаюцца вялікім попытам і ў Расіі.

Абутак

Абутку было мала: шмат непрыгожага, але дарагога. Чамусьці амаль не было выбару для самых маленькіх школьнікаў. Гандляры, напэўна, трымаюцца высновы: набывай сані летам... Яны прапаноўвалі дзецям замест шырокага асартыменту асенняга абутку звычайныя сандалі па цане 149 тыс. рублёў. Што тычыцца спартыўнага абутку, то — жах, калі лічыць за абутак тое, што там ляжала.

Кнігі

Кніг прадаецца даволі шмат. Сярод іх вельмі карысныя: «Мама, навучы чытаць» (дапаможнік для бацькоў 3—6 гадовых дзяцей; на рус. мове) каштаваў 25 тысяч. Перад уваходам на выставу, на сталах, гандлююць усялякімі дапаможнікамі па розных прадметах і падручнікамі. Вельмі прыгожыя кніжкі для самых маленькіх прапаноўвала Мінская фабрыка каляровага друку: разгорткі-размалёўкі і іншыя кніжкі для дашкольнікаў, цэны на якія ніжэй за магазінныя.

Школьныя прылады

Тонкія сшыткі на кірмашы каштуюць 1.400—1.500 рублёў, агульны сшытак (96 аркушаў) каштаваў 15 тысячаў, сшытак (48 аркушаў) — 5.900. Імпартныя сшыткі (48 аркушаў) каштавалі 13.200. Самы танны дзённік — 10.800. Альбом для малюнкаў — 14—30 тысячаў. Акварэльныя фарбы (14 колераў) каштуюць ад 17 тысячаў і вышэй. Стрыжні кароткія ад 1 тыс., звычайныя ад 1.100 рублёў.

Алоўкі і ручкі ў асноўным імпартнай вытворчасці і каштуюць ад 2 тысячаў. На кірмашы можна таксама набыць ручку са сваім імем. Самы танны металічны цыркуль, які нам удалося знайсці на кірмашы, каштаваў 105 тыс. рублёў. Пеналы з пластмасы беларускай вытворчасці можна было набыць за 6—8 тысячаў. Імпартныя пеналы (без напаўнення) прадавалі па цане ад 120 тысячаў. Самы танны ранец каштаваў 96 тысяч (звычайны, *made in* 80-я гады). «Сучасныя» ранцы прадаваліся значна даражэй.

Акрамя тавараў для школы кірмаш прапаноўваў мяккія цацкі, наборы «Лега», мадэлі машын і г.д. Шмат тавараў было прадстаўлена ў разліку на дарослых пакупнікоў: абутак, сарочкі і інш.

Апошнія парады наведвальнікам кірмашу «Дзень добры, школа»: не купляйце чагосьці адразу, як убачылі, бо можа здарыцца, што гэтую ж рэч вы зможаце набыць у двух кроках значна танней. Такім чынам, добрых вам набыткаў!

Аляксандр ВАСІЛЕЎСКІ

Забытыя грошы

На пачатку гэтага месяца Расія аб'явіла аб правядзенні дэнамінацыі. Беларускі прэзідэнт амаль што адразу адгукнуўся заявай, што Беларусь па расійскаму шляху не пойдзе. Такім чынам, нам давядзецца яшчэ невядома колькі часу карыстацца шматнулявымі каляровымі паперкамі нізкага кошту. А між тым у сховішчах Нацбанку Беларусі ўжо пяць гадоў пыліцца ўсімі забытыя беларускія грошы. Сапраўдныя грошы.

Разам з гербам, сцягам і гімнам нацыянальныя грошы з'яўляюцца адным з неабходных дзяржаўных атрыбутаў. Пасля абвяшчэння незалежнасці Беларускай дзяржавы адразу паўстала пытанне аб стварэнні беларускіх грошай. Не гэтых разліковых білетаў (г.зв. «зайчыкаў», якія, дарэчы, былі створаныя не для замены, а для дапаўнення да савецкіх рублёў у якасці купонаў), а сапраўдных грашовых адзінак.

У 1992 годзе Прэзідыум Вярхоўнага Савета Беларусі на закрытым паседжанні зацвердзіў узоры сапраўднай беларускай валюты. Было вырашана захаваць за ёй назву «рубель». У вельмі кароткі тэрмін (каля 9 месяцаў) на спецыяльнай фабрыцы ў Германіі быў надрукаваны тыраж беларускіх рублёў. Ён складаўся з банкнотаў наміналам 1, 5, 10, 50 і 100 рублёў, эскізы якіх былі падрыхтаваныя ў Беларусі і змяшчалі выявы найбольш знакамітых асобаў беларускай гісторыі і культуры: Францішка Скарыны, Максіма Багдановіча, Якуба Коласа, Янкі Купалы і Цёткі, а таксама адметных помнікаў беларускай архітэктуры. Па словах Станіслава Багданкевіча, былога старшыні Нацыянальнага банка, банкноты мелі 12 ступеняў аховы і каштавалі падаткаплацельшчыкам каля 20 мільёнаў долараў. Агульная грашовая маса складала каля 300 мільёнаў рублёў. Быў намер зрабіць беларускі рубель дарагой валютай, каб ён каштаваў каля 1 долара ЗША. Для разлікаў меншых маштабаў меркавалася ў першыя часы карыстацца «зайчыкамі», а потым адчаканіць манеты ў самой Беларусі.

Але новую валюту нельга было ўводзіць з-за вялікай інфляцыі, якая б хутка абясцэніла яе. Таму з мэтай спынення інфляцыі Нацбанк пачаў праводзіць даволі паспяховую грашова-крэдытную палітыку. У выніку яе ў 1995 г. ужо было больш выгадным утрымліваць рублі, чым долары. Але Нацбанк не можа сам змагацца з крызісам вытворчасці, ствараць спрыяльныя ўмовы для паспяховай працы прадпрыемстваў. Гэта справа ўрада. Урад не здолеў тады падтрымаць грашовую палітыку Нацбанку, і ўвядзенне новых грошай было адкладзена.

Новыя грошы да гэтага часу ляжаць у сховішчы Нацбанка ў Мачулішчах пад Мінскам, і ў бліжэйшы час нельга чакаць іх увядзення. Як сцвярджае С.Багданкевіч, для таго, каб стварыць спрыяльныя ўмовы для грашовай рэформы, трэба плённа працаваць на працягу 6–8 месяцаў. Але гэта магчыма толькі тады, калі ў Беларусі будзе дэмакратычны і эканамічна падрыхтаваны ўрад, лічыць С.Багданкевіч. Зразумела, што такі ўрад мы будзем чакаць вельмі доўга. Па ацэнках іншых спецыялістаў, на ўвядзенне новых грошай спатрэбіцца не менш 12 месяцаў. Акрамя таго, на тых грошах прысутнічаюць яшчэ сапраўдная беларуская сімвалы, якія так не падабаюцца цяперашняму рэжыму. Таму іхняе з'яўленне ў кішэні беларускага народа здаецца вельмі малаверагодным.

Пра новыя беларускія грошы ёсць шмат рознай інфармацыі, часам нават супярэчлівай. Тавія рэчы, як грашовая рэформа, з'яўляюцца дзяржаўнай таямніцай. Усё пра беларускія грошы ведае, здаецца, толькі адзін чалавек — Валянцін Заяш, былы намеснік старшыні Нацбанка Беларусі, які займаўся ўсёй тэхнічнай падрыхтоўкай праекта. Але ён адмаўляецца размаўляць пра беларускія грошы, бо лічыць сябе звязаным гэтай самай таямніцай. Таму новыя чуткі пра беларускія грошы толькі множацца.

Расціслаў ПЯРМЯКОЎ

РЕШЕНО

Шанс для «обманутых»

Совет министров утвердил положение *«О порядке поэтапного возмещения гражданам Республики Беларусь ущерба, причиненного незаконной финансовой деятельностью субъектов хозяйствования»*. Предусматривается, что гражданам, пострадавшим от финансовых пирамид, деньги будут возвращаться за счет рентабельно работающих предприятий. Однако шансы возврата, по мнению экспертов, довольно низки.

Как известно, многие наши граждане, решившиеся даже после печального опыта МММ вложить свои деньги в различные компании, предлагавшие огромные проценты по вкладам, организовались в Белорусское общественное объединение пострадавших вкладчиков «За социальную справедливость». Такого размаха, как в России, движение «обманутых вкладчиков» не получило, но, тем не менее, «обманутые» добились президентского указа (в октябре 1996 года) и нынешнего постановления правительства «О порядке возмещения...»

Согласно этому документу, планируется возмещение ущерба, причиненного имуществу граждан незаконной деятельностью на финансовом и фондовом рынках (имеется в виду осуществление банковских операций с денежными средствами и иными ценностями, принадлежащими гражданам, в том числе сделок, которые прикрывали осуществление банковских операций, выпуск ценных бумаг для приобретения их неограниченным кругом лиц, профессиональная деятельность по ценным бумагам), и не возмещенного виновными в причинении ущерба.

Право на возмещение получает лицо, иск которого о возмещении материального ущерба удовлетворен судом, однако решение суда не может быть исполнено по не зависящим от суда и истца причинам. Причем, согласно постановлению (а это может поставить крест на надеждах многих «обманутых»), ущерб не возмещается участникам сделок, не соответствовавших требованиям закона либо совершенных ими с целью, противоречащей интересам государства.

Выплачивать возмещение будет Белорусское общественное объединение пострадавших вкладчиков «За социальную справедливость» при заключении гражданами договора об уступке требования к лицу, причинившему ущерб. Для выплаты объединение (теперь оно преобразовано в партию) сформирует фонд, в который будут поступать средства от субъектов хозяйствования и из иных источников, однако, как сказано в документе, кроме бюджетных средств и кредитов Национального банка. Таким образом, государство сразу отстранилось от участия в этом весьма убыточном мероприятии.

К тому же правительство определило, что хозяйствующие субъекты могут перечислять средства на возмещение ущерба за счет прибыли, полученной при некоторых видах деятельности — высокорентабельного производства продукции (товаров, услуг), экспорта товаров белорусских производителей, реализации на территории республики Беларусь импортируемых высококачественных товаров, которые не производятся на ее территории.

За это субъектам хозяйствования государство не обещает ничего конкретного, а лишь гарантирует при осуществлении деятельности государственную поддержку (за исключением льгот по налогам и другим платежам в бюджет). С одной стороны, это ничего не значит, но с другой — при нынешней зависимости любой белорусской фирмы от государства для чиновников приоткрывается возможность легально содействовать отдельным фирмам, прикрываясь скромными перечислениями в фонд вкладчиков.

Алесь САДОВСКИЙ

Застаўся адзін тыдзень да пачатку новага навучальнага года!

Таварыства беларускай мовы раіць бацькам...

Вы хочаце, каб вашае дзіця вучылася ў школе па-беларуску? Нагадваем, якія законы гэта гарантуюць.

Канстытуцыя Рэспублікі Беларусь, арт. 50: *«...Знявага нацыянальнай годнасці караецца згодна з законам. Кожны мае права карыстацца роднай мовай, выбіраць мову зносінаў. Дзяржава гарантуе ў адпаведнасці з законам свабоду выбару мовы выхавання і навучання».*

Закон «Аб адукацыі», арт. 6: *«...Беларуская мова з'яўляецца асноўнай мовай выхавання і навучання ў дзіцячых дашкольных і навучальных установах...»*

Закон «Аб мовах», арт. 22: *«Рэспубліка Беларусь гарантуе кожнаму жыхару рэспублікі неад'емнае права на выхаванне і атрыманне адукацыі на беларускай або рускай мове. Гэтае права забяспечваецца сістэмай дашкольных установаў, агульнаадукацыйных школ».*

Ніякія іншыя інструкцыі, палажэнні і падзаконныя акты не могуць перашкодзіць рэалізацыі вашых правоў, калі яны супярэчаць вышэй пералічаным законам і Канстытуцыі.

Што рабіць, калі ў школе адмаўляюцца прыняць заяву на навучанне дзіцяці на беларускай мове?

Запішыце прозвішча, імя, пасаду настаўніка, які вядзе прыём дакументаў, а таксама прозвішча і імя дырэктара школы. Карэкта папрасіце зноў прыняць заяву і зарэгістраваць яе ў спецыяльным журнале.

Калі вам зноў адмовяць, папрасіце напісаць прычыну адмовы і засведчыць гэта подпісам. Калі гэтага настаўнік не выканае, папрасіце, каб гэта зрабіў завуч або дырэктар школы.

Калі, нягледзячы на ўсе намаганні, вам адмаўляюць у праве вучыць дзяцей па-беларуску, пісьмова звярніцеся да загадчыка аддзела адукацыі горада або раёна з патрабаваннем забяспечыць вашае канстытуцыйнае права вучыць дзіця па-беларуску. Будзе дарэчы, калі копіі сваёй скаргі вы адашлеце на адрас Таварыства беларускай мовы.

Што рабіць, калі беларускамоўны клас, дзе вучыцца вашае дзіця, пераводзяць на рускую мову навучання?

Тэрмінова, як толькі вам стала вядома пра гэта, складзіце заяву на імя дырэктара школы, дзе патрабуйце працягу навучання вашых дзяцей на беларускай мове.

Знайдзіце сярод бацькоў вашага класа тых, хто падпіша разам з вамі гэты ліст.

Заяву зарэгіструйце ў школьнай канцылярыі, копіі адашліце на адрасы раённага, гарадскога аддзела адукацыі, на адрас Таварыства беларускай мовы.

Тэрмінова сустрэньцеся з дырэктарам школы, з загадчыкам раённага або гарадскога аддзела адукацыі, дзе патрабуйце спыніць парушэнне вашых правоў на атрыманне дзецьмі адукацыі на беларускай мове.

Калі вы бачыце, што клас, дзе вучыцца дзіця, усё-такі пераводзяць на рускую мову навучання, пікетуйце органы адукацыі ці школу. Добра, калі пра пікет даведаюцца прадстаўнікі прэсы.

Калі вашыя высілкі не дадуць плёну, звяртайцеся ў Таварыства беларускай мовы (мінскі тэлефон 33-25-11, тэлефанаваць з 15:00 да 18:00, акрамя выхадных, адрас — 220034, г.Мінск, вул.Румянцава, 13, ТБМ) або ў Беларускі Хельсінкскі камітэт (мінскі тэлефон 66-26-91, тэлефанаваць з 10:00 да 18:00, акрамя выхадных, адрас — 220049, г.Мінск, вул.Кнорына, 8, кв.23).

Чыноўнікі імкнуцца русіфікаваць школы, не пакідаючы дакументальных слядоў. **Таму просім дасылаць нам на адрасы Таварыства беларускай мовы і Беларускага Хельсінкскага камітэта звесткі:**

— у якой школе вам адмаўлялі ў праве вучыць дзіця па-беларуску або спрабавалі гэта зрабіць;

— прозвішча, імя і пасаду таго, хто гэта рабіў;

— дату, калі вы звярнуліся ў школу;

— ці мае школа статус беларускай і колькі там было беларускіх класаў у мінулым годзе;

— прозвішча і імя дырэктара школы;

— коратка і дакладна апішыце абставіны, якімі суправаджаліся вашыя «прыгоды»: на якой падставе вам адмаўлялі ў беларускамоўным навучанні дзяцей, што пры гэтым казалі службовыя асобы, да якіх вы звярталіся, і г.д.;

— свой адрас, тэлефон.

Таварыства беларускай мовы імя Ф.Скарыны

Иначе – отключим газ

Управление делами президента РБ в своем стремлении к зарабатыванию денег для теневого президентского бюджета планирует создать новую структуру.

На этот раз предполагается, что созданная под крылом Ивана Титенкова Национальная газоэнергетическая компания будет заниматься не менее доходными делами — расчетами за газ. Ожидается, что в число учредителей новой Национальной газоэнергетической компании войдут как белорусские, так и российские предприятия. Подготовленный пакет документов для регистрации новой компании находится сейчас на доработке. Одной из важнейших особенностей компании станет весьма доходная и важная для всей страны деятельность — предполагается, что, помимо прочего, она будет решать вопросы поставок и распределения газа, поступающего в Беларусь.

Если компания будет создана, то управление делами президента окончательно может стать, вместе со своими российскими братьями, самым главным белорусским экономическим ведомством. Контроль над газом позволит Титенкову контролировать практически любое крупное белорусское предприятие. И если что — отключать газ.

Ян ГАЛЕВИЧ

Прадстаўнік Еўрапарламента нагадала правілы паводзінаў

На мінулым тыдні ў Мінску з прыватным візітам знаходзілася член Еўрапейскага парламента Эрыка Ман.

Яна прыбыла для ўдзелу ў канферэнцыі «Праекты беларуска-германскага супрацоўніцтва». Па сваёй ініцыятыве Эрыка Ман вырашыла вывучыць сітуацыю ў Беларусі — пасля таго, як па віне прэзідэнцкага боку спыніліся перамовы з разагнаным Вярхоўным Саветам пры пасрэдніцтве Еўрапейскага саюза. Прадстаўніца Еўрапарламента сустрэлася з экс-спікерам Станіславам Шушкевічам, экс-старшынёй Канстытуцыйнага суда Валерыем Ціхінем, шэрагам дэпутатаў Вярхоўнага Савета, прадстаўнікамі сродкаў масавай інфармацыі, а таксама прэзідэнтам Аляксандрам Лукашэнкам, прэм'ер-міністрам Сяргеем Лінгам і кіраўніком знешнепалітычнага ведамства Іванам Антановічам.

Эрыка Ман выступіла на канферэнцыі, праўда, са спазненнем, бо гутарка з прэзідэнтам зацягнулася і *«немагчыма было перарваць»*. Па словах Э.Ман, *«Еўрапарламент замарозіў з Беларуссю ўсе пагадненні»*. Гэтая міжнародная структура гатовая весці дыялог з нашай краінай, але, як адзначыла пані Ман, *«у нас ёсць свае прынцыпы, якія прадугледжваюць захаванне правоў чалавека. Нам патрэбныя доказы з боку беларускага кіраўніцтва, што яно гатовае прыняць гэтыя прынцыпы»*.

Эрыка Ман сказала, што краіны Еўрапейскага саюза схіляюцца да таго, каб разглядаць правы чалавека *«ў якасці важнейшага міжнароднага крэда, якое будзе ўлічвацца пры вырашэнні эканамічных і гандлёвых пытанняў»*. Яна адзначыла, што Еўрапарламент *«хоча ажывіць»* адносіны з нашай краінай, але ў тым выпадку, калі *«Беларусь будзе прытрымлівацца еўрапейскіх стандартаў, агульных правілаў гульні, абавязковых для ўсіх»*. Пані Эрыка Ман спрабавала пераканаць прэзідэнта Лукашэнку ў неабходнасці дэмакратызацыі грамадства, у талерантнасці да грамадскіх арганізацый, у захаванні свабоды прэсы, слова і абмену інфармацыяй.

Палітыка прэзідэнта Лукашэнкі памяншае колькасць прыхільнікаў Беларусі ў Еўрапейскім парламенце. А калі трохбаковыя перамовы не дадуць плёну, то нашай краіне пагражае не толькі палітычная, але і эканамічная ізаляцыя. Нездарма з асаблівай трывогай Эрыка Ман гаварыла на канферэнцыі пра лёс перамоваў пад эгідай Еўрапейскага саюза. Па яе словах, кіраўнік місіі ЕС Аад Коста — *«кампетэнтны чалавек»*. Эрыка Ман спадзяецца, што *«беларускі афіцыйны бок зробіць крокі насустрач»*.

На канферэнцыі адзін з нямецкіх удзельнікаў папрасіў Валерыя Ціхіню растлумачыць, што адбылося ў Беларусі. У прысутнасці Эрыкі Ман экс-старшыня КС нагадаў, што *«ў канцы лістапада адбыўся пераварот пад выглядам рэферэндуму, а сямёра канстытуцыйных суддзяў з адзінаццаці падалі ў адстаўку, бо адмовіліся абараняць таталітарны рэжым, які прыйшоў у выніку перавароту»*.

Пані Эрыка Ман заўважыла, што *«Еўрапейскі парламент заўсёды рашуча выступаў за строгі падзел улады»*. Яна спадзяецца, што пытанне пра Канстытуцыйны суд будзе таксама закранаецца на трохбаковых перамовах пад эгідай Еўрапейскага саюза.

Алесь ДАШЧЫНСКІ

Саммит в Вильнюсе

Президентов больше, чем лимузинов

Лукашенко потребовал для себя особых мер безопасности

В эти дни власти Литвы решают головоломку: как лучше организовать форум глав европейских стран 5—6 сентября, на который приедут 12 президентов стран Центральной и Восточной Европы.

Особенно горячие дни сейчас у вильнюсских дорожников. По утверждению руководителя дирекции автодорог Литвы Йонаса Пулуйкиса, такой напряженной работы он не припомнит с начала 1989 года, когда Литва готовилась к приезду президента СССР Горбачева. Сейчас правительство выделило на асфальтирование главных улиц столицы 9 млн. литов. А на улицах, по которым проследуют президент Беларуси Лукашенко и премьер России Черномырдин, планируется даже наглухо заварить канализационные колодцы.

Перед организаторами конференции стоит трудноразрешимая задача: где взять столько бронированных лимузинов? У руководителей Литвы есть два бронированных «Мерседеса», которые будут предоставлены А.Лукашенко и В.Черномырдину, требующим обеспечения особых мер безопасности. Президент Литвы Альгирдас Бразаускас вместо бронированного лимузина в дни конференции будет обходиться своим служебным *«Audi V8 Lang»*. На своих машинах приедут в Вильнюс президент Латвии Гунтис Улманис и президент Польши Александр Квасьневский. Обеспечить глав других государств лимузинами обещала президентура Польши, располагающая большим парком роскошных автомобилей.

Для размещения и приема гостей выделено 153 тыс. литов. В отдалении от центра, на 21-м километре автомагистрали Вильнюс—Рига, в гостинице *«Villon»* разместится В.Черномырдин. Латышский президент Г.Улманис, Л.Кучма и А.Лукашенко будут жить в одной гостинице — в принадлежащей правительству *«Draugyste»*; А.Квасьневский и президент Эстонии Л.Мери — в гостинице *«Naujasis Vilnius»*, президент Финляндии М.Ахтисаари — в отеле *«Grybo namai»*. Президентам Венгрии, Румынии, Словакии и Болгарии отведены апартаменты в гостиницах *«Stikliu»*, *«Mabre»* и *«Sarunas»*. Как сообщает газета *Business & Baltic*, самые дорогие апартаменты будут у В.Черномырдина — 800 литов в сутки, самые дешевые у А.Лукашенко — 470 литов (117 долларов).

В пресс-центре будет аккредитовано 300 журналистов, за каждого из которых редакции должны уплатить по 30 *USD*. Крупнейший в Литве пивзавод *Utenos gerimai* предлагал в целях рекламы бесплатно обеспечить пресс-центр пивом, но организаторы-трезвенники отклонили такую идею.

Президент Литвы А.Бразаускас подтвердил, что Литва, заявившая о помощи пострадавшей от наводнения Польше, взяла на себя обязательства покрыть все затраты, связанные с конференцией, — 2,2 млн. литов, хотя официальными хозяевами саммита считаются два государства — Литва и Польша.

Йонас ОКМАНАС

Яшчэ раз пра «шкодную» кнігу

Гістарычная праўда і цэнзурная сякера

Слова праўды пра мінулае

Уладзімір Арлоў — адзін з тых пісьменнікаў і гісторыкаў, хто цікава і пераканаўча распавядае аб сапраўдных гістарычных і культурных каранях беларускага народа, яго надзвычай багатай духоўнай спадчыне, аб няпростым, але годным шматвекавым геапалітычным існаванні паміж варагуючымі Усходам і Захадам. Таленавіты аўтар доказна, без перабольшванняў паказвае глыбінную сувязь беларускай нацыянальнай парадыгмы з еўрапейскай цывілізацыяй, мужна разграбае аўгіевы стайні савецкай гістарычнай хлусні аб «спрадвечным адзінстве беларусаў і расіян».

Так, у расійска-беларускіх дачыненнях былі і ёсць стваральныя старонкі. Аднак, як прафесійны і сумленны гісторык, Уладзімір Арлоў не можа хаваць і не хавае ўсіх тых гістарычных фактаў, што сведчаць аб далёка не братэрскім, не бескарыслівым стаўленні расійскай дзяржавы да беларускага народа, яго гістарычнага лёсу. Перш за ўсё, ён не можа ўтойваць той факт, што на працягу вякоў Расія імкнулася захапіць нашыя землі, рабавала і нішчыла беларусаў і, у рэшце рэшт, гвалтоўна здзейсніла адвечныя мары сваіх цароў аб уключэнні беларускіх тэрыторый у склад імперыі.

Аб шматлікіх гістарычных падзеях, звязаных з «любоўю» Масквы да Беларусі, забываць нельга, бо той, хто губляе гістарычную памяць, рызыкуе зноў атрымаць тое ж самае, толькі ў яшчэ большых памерах. Дзеля таго, каб трагічныя старонкі мінулага не паўтараліся, гісторык і пісьменнік Уладзімір Арлоў дапамагае беларусам узнавіць і захаваць гістарычную памяць.

Гэта ёсць бездакорная грамадзянская пазіцыя, скіраваная на адраджэнне і выхаванне нацыянальнай самасвядомасці беларускага народа. Бо толькі ведаючы поўную гістарычную праўду, народ можа свядома вызначыць свой далейшы лёс і пабудаваць нармальныя, гэта значыць узаемакарысныя (а не брутальна «братэрскія»), адносіны з суседзямі.

Зусім іншую пазіцыю займаюць тыя, хто імкнецца перашкодзіць высвятленню гэтай гістарычнай праўды, хто робіць усё, каб яна не дайшла да народа — каб ён і надалей заставаўся палітычным недаросткам, які бачыць на Усходзе толькі пернікі, а на Захадзе — адны бізуны.

У палкоўнікаў свая «праўда»

У нас не надта шмат цікавых кніжак па гісторыі Беларусі, разлічаных на масавага чытача. І ўжо зусім мала такіх кніжак, адрасаваных малодшаму пакаленню.

Напісаныя выразна і проста, але не спрошчана, гістарычныя апавяданні для малодшых школьнікаў Уладзіміра Арлова здольныя данесці да дзіцячай свядомасці паняцце аб глыбіні і складанасці, а галоўнае — самастойным сэнсе айчыннай гісторыі, абудзіць у юных сэрцах нацыянальныя пачуцці і гонар за мінулае сваіх продкаў.

З другога боку, гэтыя апавяданні арыентуюць маладых розум на параўнальнае і больш зацікаўленае стаўленне да праблем і супярэчнасцяў гісторыі нашых суседзяў, перш за ўсё расіян ды палякаў.

Галоўнае ўражанне, якое вынясе школьнік пасля знаёмства з кнігай «Адкуль наш род», — гэта разуменне таго, што гісторыя і культура Беларусі ёсць наша найвялікшая каштоўнасць, якую не знойдзеш ні пад Масквой, ні пад Варшавай, што з суседзямі трэба шукаць сяброўства і згоды, але пры гэтым нельга траціць сваёй нацыянальнай годнасці.

Аднак адміністрацыя Лукашэнкі так не лічыць. Адзін з галоўных прэзідэнцкіх адміністратараў палкоўнік Замяталін на гэты конт мяркуе прыкладна так, як у свой час разважаў літаратурны зямляк Замяталіна — Казьма Пруткоў. У ягоным знакамітым «Проекте о введении единомыслия в России» запісана: *«Да разве может быть собственное мнение у людей, не удостоенных доверием начальства?! Откуда оно возьмется? На чем основано? Если бы писатели знали что-либо, их призвали бы к службе. Кто не служит, значит, недостоин; стало быть, и слушать его нечего. С этой стороны еще никто не колебал авторитета наших писателей: я — первый»*.

Каб адправіць пад нож «шкодную» кнігу Уладзіміра Арлова, Замяталін паклікаў на дапамогу акадэміка Яўгена Бабосава — дырэктара Інстытута сацыялогіі АН Беларусі, якому загадаў зрабіць экспертызу згаданай кнігі і *«дать заключение по вопросам искажения...»*

У пошуках эксперта

Чаму ў пошуках экспертных зачэпак Замяталін звярнуўся не да гісторыка, а да дзеяча іншага цэха?

Сяргей Дубавец у сваім артыкуле(СВАБОДА, 25 ліпеня 1997г.) зазначае, што ў міністэрстве адукацыі няма ніводнага спецыяліста-гісторыка, здольнага палемізаваць з Ул.Арловым па пытаннях беларускай гісторыі. Бясспрэчнасць гэтага сцвярджэння відавочная. Але далей аўтар, відаць, з далікатнасці, толькі асцярожна заўважае, маўляў, *«акадэмік Бабосаў не нагэтулькі дасведчаны ў беларускай гісторыі, каб апераваць фактамі»*.

Дастаткова зазірнуць у спіс друкаваных прац Бабосава, каб пераканацца ў тым, што эксперт не мае ніякага дачынення да беларускай гісторыі як навукі. Уся ягоная навуковая дзейнасць — гэта ланцуг амаль бясконцых ідэалагічных усхваленняў або шальмаванняў кагосці ці чагосці ў адпаведнасці з марксісцкімі догмамі і лініяй ЦК. Праўда, напрыканцы 80-х—пачатку 90-х гадоў, калі здавалася, што дэмакратычныя плыні возьмуць верх, акадэмік спрабаваў дэманстраваць дэмакратычную рыторыку, разважаў пра незалежную Беларусь, рынкавую эканоміку, але хутка вярнуўся ў звыклую каляіну, бо зразумеў, што ўлада ў краіне застаецца за прыхільнікамі рэстаўрацыі мінулага.

Акадэмік не падвядзе

Сёння, як і 20 год таму, метадалагічнае разуменне Бабосавым беларускага мінулага знаходзіцца на ўзроўні панаваўшай у першай палове XIX стагоддзя канцэпцыі «Истории государства Российского» Карамзіна. Калі ж акадэмік спрабуе наблізіцца да больш грунтоўных поглядаў, у яго нічога, акрамя спрашчэння і вульгарызацыі, не атрымліваецца.

За доказамі далёка хадзіць не трэба. У адным з апошніх сваіх артыкулаў («Не рынкавая вага, а воля народаў вызначае неабходнасць саюза Беларусі і Расіі») акадэмік Бабосаў апелюе да выказвання В.Ключэўскага: *«Геаграфія — калыска, у якой гайдаецца гісторыя»*. Далей даецца нацягнуты каментар, пачуўшы які знакаміты расійскі гісторык пачырванеў бы і, мабыць, перакуліўся б у труне, бо хоць і быў прыхільнікам вялікарускай ідэі і славянскай еднасці, але ніколі не апускаўся да прымітыўных, заідэалагізаваных трактовак гістарычных узаемадачыненняў усходніх славян. Бабосаў жа, быццам у развіццё думкі Ключэўскага, піша: *«Сапраўды, адзіная геаграфічная прастора, у межах якой фармаваліся беларускі і рускі этнасы, з'явілася агульнай калыскай іх гістарычных лёсаў, і ніякімі размежавальнымі лініямі, у тым ліку праведзенымі ў Белавежскай пушчы, іх не разарваць»*.

Прысуд гучыць усё роўна як з вуснаў самога класіка. Але ж той гаварыў толькі пра геаграфію, а не адзіную геаграфічную прастору. Паняцце апошняй значна вузейшае, чым паняцце пэўнай геаграфіі, з якога ніяк не вынікае непазбежнасць адзінства гістарычнага быцця двух суседніх этнасаў. Наадварот, Ключэўскі падкрэслівае, што агульнае жыццё людзей будуюць не адна, а тры асноўныя гістарычныя сілы: *«чалавечая асоба, людское грамадства і прырода краю»*. Геаграфія ў яго — толькі тое ці іншае месца на зямлі з уласцівымі яму прыроднымі асаблівасцямі, у межах якога рухаецца (і, у пэўным сэнсе, гадуецца) канкрэтная гісторыя канкрэтнага этнаса. Але геаграфічны фактар — не прымусовая ўмова абавязковасці выбару суседнімі этнакультурнымі супольнасцямі (інтэграванага) гістарычнага шляху.

Калі ж кіравацца павярхоўнай логікай адзінай геаграфічнай прасторы, якую прапануе акадэмік, то тады прыйдзецца лічыць наканаванай і непазбежнай інтэграцыю не толькі Беларусі і Расіі, але таксама Аўстрыі і Нямеччыны, Чэхіі і Славакіі, арабаў Бліжняга Усходу ў адзіную ісламскую імперыю...

Час называць рэчы сваімі імёнамі

Зусім невыпадкова, што туляк Замяталін, у сваім адміністратыўным запале забараніць слова праўды пра мінулае Беларусі, звярнуўся па дапамогу да разанца Бабосава.

Фактычна ў выпадку з забаронай кнігі Ул.Арлова мы маем справу з адкрытым духоўным катаваннем беларускай культуры і нацыянальнай годнасці. Выканаўцы гэтай бруднай справы, вядома ж, не разлічваюць на падзяку беларускага народа. Ды яна і не патрэбная ім, бо іхні клопат не пра Беларусь.

Адзін з герояў калумбійскага пісьменніка Габрыэля Маркеса палкоўнік Аўрэліана Буэндзіа сумаваў ад таго, што яму ніхто не пісаў. Спецыяльна палкоўніку Замяталіну і акадэміку Бабосаву таксама не пішуць кніг. А тое, што пішуць для іншых, ім не падабаецца. Яны злуюцца і махаюць цэнзурнай сякерай. Палкоўнік Буэндзіа ў 75 год назваў сваё жыццё адным словам: «друхло». І гэта пры тым, што ён не рабіў брудных учынкаў, не шкодзіў нацыянальным інтарэсам, нікому не забараняў выказваць думкі.

Цікава, якімі словамі падсумуюць свой жыццёвы шлях нашыя палкоўнік і акадэмік?

Д.СТРЫГУН.

Захоронить любой ценой

Борис Ельцин намерен «освободить Красную площадь от кладбища» до 2000 года

Тело Владимира Ленина будет предано земле до окончания президентского срока Бориса Ельцина. В этом ни на минуту не сомневаются в Кремле. Как выразился один из высокопоставленных чиновников администрации главы государства, *«Борис Николаевич не собирается оставлять эту проблему в наследство своему преемнику»*.

Ельцин еще на заре своего президентства попытался последовать призыву вынести Ленина из Мавзолея, прозвучавшему на первом съезде народных депутатов СССР из уст Марка Захарова. Решись тогда президент на этот «акт вандализма», ему, быть может, не только удалось бы проделать все это без неприятных политических последствий, поскольку позиции коммунистов были в ту пору слишком слабы, но и получить некоторые политические дивиденды. Однако публичное обсуждение этой темы вкупе с попытками закрыть и ликвидировать музей Владимира Ленина в центре столицы привело к появлению почти круглосуточного пикета людей с красными знаменами и мегафонами у стен этого самого музея (если бы их не гоняли милиционеры, они бы разместились и возле усыпальницы). Ни капризы погоды, ни многочисленные стройки, развернутые московским правительством, ни милицейские рейды не сломили идейных борцов. И Кремль уступил.

Ныне, когда оппозиция значительно сильнее, нежели пять лет назад, захоронить вождя мирового пролетариата будет куда сложнее.

Опять импровизация

В мае этого года на стол президенту Ельцину легла докладная записка с детальным планом: как вынести тело Ленина из Мавзолея, не спровоцировав при этом общенациональный политический кризис. Залогом успеха должна была стать мощная пропагандистская кампания. Не агрессивная, как во время выборов, а мягкая, ненавязчивая, но перманентная. При этом до самого последнего момента Кремлю, по замыслу авторов документа, следовало держаться в стороне от происходящего «обсуждения», дабы не вызвать раньше времени огонь оппозиции крупного калибра. Борис Ельцин должен был выступить с конкретным заявлением лишь на финальном этапе, когда можно было быть уверенным, что объявление о принятом по итогам обсуждения решении и его реализация пройдут более или менее спокойно.

По мнению президентских советников, с одобрением могла быть воспринята и идея одновременного захоронения тела Ленина и останков царской семьи, а провести оба мероприятия можно было бы в один день — 7 ноября в Санкт-Петербурге. *«Как никак, у нас на дворе год примирения и согласия»*, — заметил один из кремлевских разработчиков проекта.

От президента требовалось лишь одобрить план, а дальше процесс закрутился бы без его участия: отлаженную во время прошлогодних выборов пропагандистскую машину надо было только запустить. *«У нас бы все отлично получилось»*, — считают в Кремле.

Президенту план понравился настолько, что он решил приступить к его реализации незамедлительно. Начав с конца.

«Ленин — наша история. Но давайте придадим ей христианский характер. Он не должен быть над землей. Он должен быть в земле... Давайте где-нибудь попозже, может быть осенью, проведем референдум по Мавзолею. Пусть народ скажет, похоронить его по-христиански или оставить... Этот вопрос нельзя решать кулуарно. Надо продумать целую программу, чтобы постепенно, цивилизованно, культурно и очень аккуратно освободить Красную площадь от кладбища», — с таким заявлением Борис Ельцин выступил 6 июня в Санкт-Петербурге.

Оставшиеся в Москве авторы документа схватились за голову.

Что делать теперь?

По данным июльского общероссийского опроса (1500 респондентов), проведенного фондом «Общественное мнение», число противников и сторонников захоронения тела Ленина примерно одинаково, с небольшим, в рамках статистической погрешности, преимуществом противников: на 2,4%. Аргументация сторон позволяет предположить, что разработанный в Кремле план имел шансы на успех, поскольку большинство противников нельзя отнести к числу ортодоксальных коммунистов-ленинцев. А смещение акцентов в сторону этических соображений могло значительно усилить позиции Кремля. Но все это было возможно до выступления президента, до его слов о возможном референдуме в сентябре.

Выступление Ельцина в Санкт-Петербурге моментально придало всей затее чисто политическую окраску. Судьба Мавзолея стала предметом политического торга. Стараниями левой оппозиции вынос тела Ленина чуть ли не сравнялся в цене с роспуском Государственной думы, секвестром бюджета, утверждением Налогового кодекса и пакета социальных законов. Стало совершенно очевидно, что в таких условиях никакое всенародное голосование невозможно. *«Референдум по Мавзолею моментально превратился бы в референдум о доверии-недоверии нынешней власти. Причем в такой референдум, который нам ни за что не выиграть»*, —считают в Кремле.

Потому-то вопрос о голосовании, как и его содержание, президентским аппаратом был стремительно спущен на тормозах. Незаметно всенародное голосование превратилось во всероссийский опрос и обсуждение. Потом забыли и о них. *«Теперь говорить о скорой реализации плана не приходится»*, — сокрушался высокопоставленный сотрудник администрации президента. — *Новое обсуждение этой темы возможно не раньше, чем через год, когда улягутся нынешние страсти»*.

Однако Борис Ельцин не намерен совсем отказываться от своей задумки. А потому от него в любой момент можно ожидать импровизации на эту тему. Импровизация, которая, как это уже не раз бывало, может стать неожиданностью для его собственного окружения.

Дмитрий ПИНСКЕР
обозреватель журнала «Итоги» (Москва)

NATO — Украина

«Си Бриз–97»

23 августа начались совместные маневры военно-морских сил *NATO* и ряда стран Причерноморья «Си Бриз–97», которые проходят на территории Украины.

Как пишет московская «Независимая газета», первоначальный сценарий учений — *«подавление восстания сепаратистов на Крымском полуострове»* — был заменен *«ликвидацией последствий землетрясения»*. Решение об изменении сценария учений было принято под давлением России во время встречи Евгения Примакова с госсекретарем США Мадлен Олбрайт.

Балтия

Истребители с чужого плеча

Небесные просторы Литвы, Латвии и Эстонии в ближайшем будущем, возможно, будут бороздить бывшие в употреблении шведские истребители.

Столь приятный подарок Балтийским странам готовит Швеция. Идея о безвозмездной передаче отслуживших свое самолетов прозвучала на проходившей в Стокгольме официальной встрече глав военных ведомств Швеции и Германии.

В процессе модернизации своей армии Швеция намерена ликвидировать три авиабазы, вследствие чего лишними окажутся 30 учебных самолетов *SK-60* и их же улучшенной версии *SAAB-105* производства шведского концерна *JAS-Gripen*. По мнению министра обороны Германии Фолькера Рюэ, выразившего поддержку благому намерению Швеции, ушедшие на заслуженный отдых истребители вполне сгодятся для оснащения ВВС Балтийских и других стран, желающих вступить в *NATO*.

В Швеции «подарочные» самолеты прежде использовались в учебных целях и не имеют боевого вооружения. Однако шведы готовы помочь и в этом: в случае, если истребители будут переданы балтийцам, военное ведомство Швеции разработает программу по их переоснащению.

Аргентина

Компенсации жертвам диктатуры

Аргентина выпустит ценные бумаги общей стоимостью 3 миллиарда долларов в качестве компенсации семьям людей, исчезнувших в годы военной диктатуры 1976—83 гг.

По различным оценкам, количество пропавших составляет от 9 до 30 тысяч человек. Большинство из них были представителями левых партий или просто инакомыслящими. Однако те, кто получил тела убитых родственников, компенсации не получат. Как сообщает местная пресса, граждане Аргентины по-разному относятся к выплате компенсации. Некоторые считают ее унижением, другие — признанием вины государства перед гражданами. По закону от 1994 года каждая семья, где были исчезнувшие во времена диктатуры, должна получить 220 тысяч долларов.

США

«Невидимку» можно увидеть

Гордость американских ВВС бомбардировщик-невидимка «В-2» становится видимым, если попадет под дождь.

Об этом говорится в докладе аудиторского отдела Конгресса США. Эксперты выяснили, что покрытие самолета, поглощающее лучи радаров, теряет свои свойства под воздействием дождя, жары и влажности. Кроме того, для каждого самолета требуется особый передвижной ангар с кондиционированием воздуха. Если учесть, что стоимость каждого самолета составляет почти 2,5 миллиарда долларов, то опубликование доклада может привести к скандалу.

Проверьте ремни безопасности

Американская компания «Дженерал Моторс» отзывает 475 тысяч пикапов и спортивных машин для устранения дефекта ремней безопасности, сообщает агентство «Рейтер».

Испытания, проведенные Национальным управлением по безопасности дорожного движения, показали, что острые металлические детали перерезают ремень безопасности. Теперь компания закроет металлические детали пластмассовыми кожухами. Среди отзываемых машин — пикапы «Шевроле» и «Джи-Эм-Си Сонома», а также джипы «Шевроле Блэйзер» и «Джимми». Все автомобили изготовлены в 1994 — 1997 гг. Ремонт будет осуществлен бесплатно. «Рейтер» отмечает, что ни одного инцидента, вызванного дефектом, до сих пор не зафиксировано.

Всех наголо!

30 женщин в нарушение полуторавековой традиции были зачислены в Военный Институт штата Вирджиния.

Первой женщиной в списке стала 17-летняя Бет Энн Хоган из штата Орегон. После церемонии зачисления девушки прошли традиционную процедуру — институтский парикмахер обрил всех наголо. По словам одного из старшекурсников, *«пройдя ножницы и бритву, они полностью посвятили себя Военному Институту»*. Шесть лет государство принуждало Военный Институт Вирджинии принимать в ряды курсантов женщин. Прошлым летом Верховный Суд США постановил, что если учебное заведение принимает из бюджета деньги налогоплательщиков, оно обязано прекратить дискриминацию по половому признаку. Руководство, однако, отказалось смягчить существующую здесь суровую дисциплину. Женщины должны носить такую же одежду и жить в тех же условиях, что и их сокурсники. Абсолютно запрещены украшения, косметика и свидания со старшекурсниками.

Великобритания

Брак с русскими больше не опасен

Министерство иностранных дел Великобритании сняло действовавший в течение последних десятилетий негласный запрет на браки между британскими дипломатами и гражданами России. Как сообщила в интервью ИТАР-ТАСС представительница британского внешнеполитического ведомства, пожелавшая сохранить анонимность, впервые с окончания «холодной войны» британец Джордж Эдгар, женатый на россиянке Елене Эдгар, назначен на пост чрезвычайного и полномочного посла Великобритании в Камбодже. Хотя официально никаких постановлений относительно вступления британских внешнеполитических работников в брак с гражданами СССР, а затем РФ не существовало, каждый из нас понимал, что в случае такого брака на дипломатической карьере можно поставить крест, пояснила представитель МИД. *«Это объяснялось прежде всего натянутыми отношениями между Москвой и Лондоном и шпиономанией на Западе»*, -уточнила она.

Китай

«Царь экономики» станет премьером?

Правительство Китая ожидают кадровые изменения, сообщает британская газета «Таймс». С приближающимся 50-м съездом Коммунистической партии улицы Пекина полны слухов о будущем непопулярного в стране премьер-министра Ли Пена и обновленном правительстве. Предполагается, что в марте следующего года на посту премьер-министра Ли Пена заменит его помощник, «царь экономики» Китая Жу Ронжи. Газета также сообщает, что на пост министра иностранных дел страны, возможно, уже в следующем месяце будет назначена 58-летняя Ву И. Сегодня Ву занимает пост министра внешней торговли. Среди главных черт ее характера газета отмечает острый ум и жесткость. Интересно, что ряд аналитиков уже сравнивают Ву с Мадлен Олбрайт — обе женщины одного возраста и одной комплекции. Правда, как считает автор статьи, в отличие от шумной и суетливой Олбрайт Ву сдержана в своих высказываниях.

Россия: шестерка самых богатых

Богатых в России нет. Об этом из года в год свидетельствуют налоговые декларации. И богатые в России есть — стоит посмотреть на бронированные «Мерседесы» банкиров и промышленников, хоть одним глазком заглянуть за высокие заборы, окружающие их дачные крепости в ближайшем Подмосковье... Все знают, что эти люди богаты. Но только сами новые богатые знают, насколько. Потому что ни день, то покушения на убийство — прицельные выстрелы из всех видов стрелкового оружия, взрывы...

В список самых богатых людей глобуса, который ежегодно составляет американский журнал «Форбс», впервые вошли шестеро русских. Согласно рейтингам «Форбса», Борис Березовский владеет состоянием в 3 миллиарда долларов, президент «Роспрома» Михаил Ходорковский — 2,4 миллиарда. Далее идут глава «Газпрома» Рем Вяхирев — 1,1 миллиарда долларов, Владимир Потанин из могущественной группы «ОНЭКСИМ-МФК» — 700 миллионов, Владимир Гусинский из «Медиа-Моста» — 400 миллионов.

Деловую биографию каждого из «шестерки «Форбса» украшают скандалы, вялотекущие судебные разбирательства, невнятные обвинения в прессе и внятные обвинения отечественных и иностранных экспертов в том, что богатство в России делается за счет близости к власти. Последний громкий скандал, связанный с приватизацией «Связьинвеста», в этом ряду — капля мутной воды, в которой отразились нравы российского большого бизнеса.

Во всем мире бизнес — большая игра на деньги. В России — это игра на деньги без правил.

Волшебник «изумрудного города»

Корреспондент английской «Файнэншл таймс», пришедший к главе «Газпрома» **Рему ВЯХИРЕВУ**, был удивлен: небольшая фигура, заразительный смех и манеры деревенского дедушки никак не соответствовали грозной репутации человека, возглавляющего организацию, ежегодная чистая прибыль которой составляет свыше 6 миллиардов долларов. Рабочее место Вяхирева — массивный стол палисандрового дерева, а сигареты, которые одну за одной курит Вяхирев, он гасит о позолоченную пепельницу.

О богатстве «Газпрома» ходят легенды. Но даже повидавших многое и многих корреспондентов американской «Вашингтон пост» поразила цитадель газовой власти России — возведенное на югозападе Москвы 34-этажное здание штаб-квартиры из стекла и бетона. «Изумрудный город» журнал деловых кругов США «Бизнес уик» оценил в 150 миллионов долларов. Ларчик открывается просто — по данным «Бизнес уик», «Газпром» практически не платил никаких налогов с 1993 года. В то же время в 1994 году, по данным «Известий», рядовым газовикам ни разу аккуратно не выплачивалась зарплата.

«Газпром» — империя. Газовики стремятся своими капиталами войти в совладельцы предприятий, с которыми имеют дело. В империи «Газпрома» можно найти обувные, трикотажные и даже овчинно-валяльные предприятия. В южных районах скупаются целые колхозы и заводы по переработке плодоовощной продукции. Участие в банковских капиталах — отдельная песня. По утверждению Вяхирева, «Газпром» активно работал с банками «Империал», «Мосбизнесбанк», «Национальный кредит», самое большое внимание уделяя собственному «Газпромбанку». Интересы «Газпрома» чиновники разных рангов (включая, по словам «Уолл-стрит джорнэл», министра иностранных дел) лоббируют по всему миру.

И это нормально, считает Вяхирев. Потому что «Газпром» приносит государству около 30—35% всех валютных поступлений. Поэтому *«что хорошо для «Газпрома», то хорошо для России»*. Но существуют и другие мнения.

«Уолл-стрит джорнэл» и его корреспондент Клоди Россет считают, что приватизация «Газпрома», который контролирует свыше трети разведанных мировых запасов природного газа, в 1994 году прошла на условиях, крайне благоприятных для узкого круга «своих», на закрытых аукционах.

Рем Вяхирев успел из хозяйственной превратиться в крупную политическую фигуру. На пресс-конференции в Лондоне в 1995 году Вяхирева спросили, что ждет его компанию, если Ельцин проиграет на выборах-96? Вяхирев ответил: *«Кто бы ни пришел к власти, им — хочешь не хочешь — придется уживаться с «Газпромом»*.

Чем пахнет нефть?

Бывший заместитель министра нефтяной и газовой промышленности СССР, а ныне президент компании «ЛУКойл», где 25% акций принадлежат государству, **Вагит АЛЕКПЕРОВ** всего за пять лет вошел в группу ведущих бизнесменов России. Официальные слагаемые успеха Вагита Алекперова — опыт работы в нефтяной отрасли (Алекперов прошел путь от инженера нефтепромысла до министерского кресла), навыки «аппаратной игры» и хватка способного бизнесмена, сумевшего довести рыночную цену своей компании до 20% всей капитализации фондового рынка России и сделавшего ставку на захват нефтяных рынков ближнего зарубежья. Впрочем, злые языки не устают утверждать, что эти слагаемые — не единственные.

Генерал Александр Лебедь, например, обвинил «ЛУКойл» в том, что эта (равно как и другие финансово-промышленные группы в России) зарабатывает прежде всего на своих связях с правительством: *«Без благословения правительства «ЛУКойл» не смог бы принять участие в разработке Карачегенарского нефтяного месторождения. А это должно, по расчетам, принести доход никак не меньше 300 миллионов долларов. В обмен «ЛУКойл» попросили купить контрольный пакет акций «Известий»»*. Газета, как известно, провинилась в том, что перепечатала из «Монд» статью, где говорится о том, что состояние российского премьер-министра оценивается в 5 миллиардов долларов.

Поговаривают также и о другом обмене. Азербайджан из своей 40-процентной доли в консорциуме по освоению нефтяного месторождения «Шах-Дениз» уступил 10% «ЛУКойлу», но взамен хочет получить «головы» бывшего президента Азербайджана Аяза Муталибова и бывшего министра обороны Азербайджана Рагима Газиева.

Так или иначе, но сегодня «ЛУКойл» контролирует шестую часть нефтяного рынка России, СНГ и стран Балтии.

Управляющий фирмой «Калмыкия»

Согласно поданной декларации доход **Кирсана ИЛЮМЖИНОВА** составил в 1996 году более миллиона долларов. Илюмжинов — практически единственный, кто открыто гордится своим богатством.

Его карьера — американские горки. Вверх — становится управляющим советско-японского СП, стал президентом корпорации «Сан». Вниз —громкий скандал: обвинения в том, что он получил взятку в 5 миллионов долларов за незаконную поставку нефти в Японию. Вверх — в 1993-м выставил свою кандидатуру на пост президента Калмыкии. Вниз —конкуренты обвинили Илюмжинова в причастности к игорному бизнесу и махинациях с миллионами рублей, выделенными правительством РФ илюмжиновской корпорации «Эко-Радуга» на закупку шерсти. По словам бывшего министра внутренних дел Ерина, банк, учредителями которого стали возглавляемые Илюмжиновым предприятия, был создан в целях извлечения прибыли из незаконного использования кредитных ресурсов, а 100 млн. из уставного фонда банка — деньги, похищенные ранее по подложным кредитовым авизо. Обвинения толком не сняты до сих пор. Нет ясности и с еще одним обвинением — продажей на экспорт 40 тысяч тонн мазута из Чечни, деньги за который (около 3 млн. долларов) так и не поступили в Калмыкию.

Выборы под лозунгом «Богатый президент — неподкупная власть» Илюмжинов выиграл. А победителей не судят. В том числе и за невыполненные обещания в случае победы дать каждой калмыцкой семье по 100 долларов, каждому чабану по иномарке и аппарату спутниковой связи. Президент владеет 50 различными коммерческими структурами с оборотом в 500 миллионов долларов. Всю шерсть производители Калмыкии сдают ответственным скупщикам, один из которых — фирма «Элвис», ею руководит родной дядя Илюмжинова. Средняя зарплата в республике — 287 тысяч рублей.

Кирсан Илюмжинов подарил землю у моря президенту Ирака Саддаму Хусейну. Личному другу Джохара Дудаева, далай-ламы и болгарской прорицательницы Ванги принадлежит фраза: *«Я без Калмыкии проживу, Калмыкия без меня — нет»*. Он управляет Республикой Калмыкия (кстати, единственным российским регионом, которому разрешено экспортировать половину своих стратегических ресурсов, икры и нефти) как фирмой, о чем говорит, не смущаясь.

Богач, бедняк

Борис БЕРЕЗОВСКИЙ — единственный из «шестерки», кто опроверг данные «Форбса». Согласно поданной им декларации о доходах и имуществе, состояние замсекретаря Совета безопасности «тянет» всего на 223 млн. рублей.

51-летний Березовский, которому молва приписывает фразу *«Все можно купить, надо только знать цену»*, бывший заведующий лабораторией академического института, профессор, чьи старшие дочери учатся в Кембридже, стал знаменит в мире бизнеса как глава «ЛогоВАЗа», основного дилера тольяттинского «АвтоВАЗа», через который в 1992 —1993 годах были проданы десятки тысяч автомобилей. В 1995 году эксперты «Московских новостей» оценили стоимость «ЛогоВАЗа» примерно в триллион. Первый по-настоящему крупный проект Бориса Березовского тоже был связан с автомобилями: концерн «АВВА», планировавший строительство к 2002 году нового автосборочного завода производственной мощностью 300 тысяч машин в год, в 1995-м, собрав около 50 миллионов долларов, объявил, что этой суммы для строительства завода недостаточно. Деньги пошли на проект «Евро-Самара».

Годом раньше, в начале июня, на Березовского было совершено покушение, но он остался жив. В ночь после покушения Бориса Березовского и его семью, по словам Владимира Гусинского, эвакуировала из Москвы в Швейцарию охрана «МОСТ-банка». Спустя чуть больше недели взрыв раздался в помещении Объединенного коммерческого банка (учредитель АО «ЛогоВАЗ»). Еще один скандал случился в конце 1996-го, когда бывший начальник управления СБ президента генерал Коржаков заявил, что Борис Березовский и Владимир Гусинский «заказали» его убийство, ничем свои слова не подтвердив.

Сразу после назначения в Совет безопасности Борис Березовский заявил, что уходит со всех своих постов в коммерческих структурах. Тем не менее имя Березовского продолжают связывать с многочисленными сферами бизнеса. Березовский был инициатором создания Общественного российского телевидения. Одним из крупнейших акционеров «АвтоВАЗ-банка», назначенного уполномоченным банком «Аэрофлота», является «ЛогоВАЗ». По информации «Известий», Березовский был одним из тех, кто стоял у истоков создания «Сибнефти» — нефтяной компании, в состав которой вошли крупнейшее нефтедобывающее предприятие России «Ноябрьскнефтегаз» (22 млн. тонн) и Омский НПЗ (16 млн. тонн).

Этот экстравагантный Потанин

Банкир **Владимир ПОТАНИН** впервые выдвинулся на авансцену в 1995-м, когда выступил инициатором предложения крупнейших коммерческих банков России дать правительству кредит в 9 триллионов рублей в обмен на передачу во временное управление части акций крупных госпредприятий. По слухам, перед обнародованием заявления он обсуждал его с тогдашним вице-премьером Олегом Сосковцом. Потанина заметили и оценили. Путь наверх был открыт. Недоуменные вопросы списывали на конкуренцию. Глава банка «Империал»: *«Почему, например, «ОНЭКСИМбанк» стал единственным уполномоченным банком правительства?»* Ответа не было: потому что.

Самый скандальный инвестиционный проект — скупка «ОНЭКСИМбанком» в ноябре 1995-го за 170 миллионов долларов пакета акций «Норильского никеля», ведущего в мире производителя никеля, хрома, кобальта, платины. Любопытно: на том аукционе была отвергнута заявка банка «Российский кредит», который предложил 355 миллионов долларов. Позже были многочисленные суды, обвинения в том, что профсоюзные норильские боссы устроили тайный сговор с Потаниным за спиной руководства комбината, но «Норильский никель» остался у «ОНЭКСИМа».

Назначение Потанина первым вице-премьером правительства в августе 1996 года не было неожиданным. Уважаемый Потаниным американский журнал «Бизнес уик» так написал о его банке: *«Наиболее влиятельным является «ОНЭКСИМбанк»... Этой группе, в частности, принадлежат 38% акций комбината «Норильский никель», 26 процентов акций производителя авиадвигателей «Пермские моторы», 26% акций автогиганта «ЗИЛ», а также большие доли в нефтяной и металлургической промышленности плюс недвижимость. Этот конгломерат очень тесно связан с Кремлем»*.

Потанин вернулся из Кремля на круги своя через 8 месяцев, успев поразить региональную управленческую элиту экстравагантным внешним видом — в поездках по стране он сходил с трапа самолета в спортивном костюме. Вслед за тридцатишестилетним выпускником МГИМО на эти же круги отправился и бывший замминистра финансов Андрей Вавилов, получивший крупный пост в одной из структур Потанина — и тут же грянул скандал, связанный с Вавиловым, МАПО-МИГ, «Уникомбанком» и поставками истребителей в Индию, до сих пор не закончившийся.

В последние полгода возглавляемая Владимиром Потаниным группа «ОНЭКСИМ-МФК» развила огромную активность. К группе «ОНЭКСИМ» была присоединена инвестиционная компания «Ренессанс-Капитал». Проведена приватизация череповецкого завода «Азот». Приобретен «Пурнефтегаз». Скуплены (вместе с «ЛУКойлом») контрольный пакет акций газеты «Известия» и контрольный пакет акций «Комсомольской правды». Зачем газеты? Чтобы подготовить надежное политическое прикрытие для своего бизнеса и себя лично.

Профессия: режиссер

Настоящий **Владимир ГУСИНСКИЙ** начался в октябре 1989-го, когда был создан «МОСТ-банк». Банк по размеру уставного капитала сразу вошел в число десяти крупнейших комбанков России. Говорили: партийное золото. Гусинский всячески это отрицал. Более вероятна другая версия — выполняя первые подряды на реставрацию зданий в центре Москвы, Гусинский стал близок к мэру Лужкову.

В итоге, по данным «Российской газеты», в марте 1994 года правительство Лужкова перевело бюджет в шесть коммерческих структур. Больше всего выиграл от этого «МОСТ-банк», получив счета департаментов финансов и муниципального жилья города, лицензионной палаты, ГУВД, Комитета социальной защиты, ГАИ, Финуправления Центрального административного округа, спецслужбы правительства Москвы.

В ноябре последовало обвинение председателя Совета Федерации Владимира Шумейко: тот заявил, что «МОСТ» получил 14 млн. долларов прибыли на обвальном падении рубля в «черный вторник», 11 октября. Меньше чем через месяц спецподразделение охраны президента по приказу Александра Коржакова совершило налет на офис банка на Новом Арбате, блокировав его на несколько часов. Уголовное дело по этому факту было закрыто за отсутствием состава преступления.

Отдельная история связана с банком «Аэрофлот»: одна из газет утверждала, что «МОСТ-банк» направил в МВД письмо, в котором «Аэрофлот» был назван заказчиком убийства Владимира Гусинского.

Возможно, случай с «Аэрофлотом» натолкнул банкира на мысль о создании медиа-империи. Она и была создана — в ЗАО «Медиа-МОСТ» входят, кроме телекомпании НТВ, журналы «Итоги» и «7 дней», газета «Сегодня», система спутникового телевидения «НТВ Плюс» и радиостанция «Эхо Москвы».

По материалам журнала «Огонек» (Москва)

Половая жизнь на Кубе упорядочена

На Кубе издан декрет об изменениях в уголовном кодексе.

На снимке: Фидель Кастро

Впервые в него вводятся статьи, касающиеся проституции и связанных с нею смежных специальностей. Как известно, проституция стала любимым занятием огромной части населения Острова Свободы, не в последнюю очередь из-за роста иностранного туризма.

В кодекс теперь включена статья о «сексуальных домогательствах» — понятие, до сих пор не существовавшее в кубинском законодательстве — и в принципе, ввиду крайней расплывчатости формулировки, позволяющее привлечь к ответственности любого человека, воспользовавшегося или только попытавшегося воспользоваться услугами проститутки. За этот вид преступлений положено лишение свободы на срок от трех месяцев до одного года или штраф.

Теперь со всей силой встает вопрос, насколько же рьяно эту статью будут применять в жизни. Власти на Кубе всегда относились к проституции, в общем, либерально и даже использовали ее в своих оперативно-розыскных целях. Теперь у них появится больше возможностей «прижать» нежелательного — или, наоборот, нужного иностранца.

Особенные строгости введены для растлителей малолетних. Сношение с несовершеннолетней карается заключением на срок от 15 до 20 лет, причем верхний предел применяется обязательно в случае насилия, или запугивания, или причинения ущерба здоровью. Впервые вводятся статьи о сводничестве. Они предусматривают срок от 2 до 5 лет за получение доходов, соучастие или содействие занятию проституцией.

Изменения вступят в силу 1 сентября.

Валерий ЮХНОВ

Руки прочь от Челси!

Обвинение в незаконном хранении оружия предьявлено в Вашингтоне эмигранту из бывшего СССР Владимиру Зеленкову, которого власти подозревают в попытках вступить в контакт с дочерью президента США.

Большое жюри суда высшей инстанции федерального округа Колумбия обвинило 27-летнего Зеленкова в *«хранении пистолета без разрешения, владении незарегистрированным огнестрельным оружием и незаконном владении боеприпасами»*. Небольшой арсенал, состоящий из пистолета «беретта» 38-го калибра и 156 патронов, Зеленков хранил в сейфе банка всего в квартале от Белого дома. В случае признания вины выходцу с Украины может грозить семь лет тюрьмы и штраф в 7.000 USD.

Челси Клинтон

Сообщая о решении большого жюри, представитель федеральной прокуратуры особо подчеркнул, что ни одно из предъявленных Зеленкову обвинений не связано с его предполагаемыми попытками вступить в контакт с Челси Клинтон.

Зеленков был арестован в среду, 6 августа, агентами секретной службы США у себя дома в Элизабете по обвинению в незаконном хранении оружия. На следующий день федеральный судья освободил его до суда, даже не потребовав внесения залога. Однако когда Зеленков отправился домой, его машину остановила полиция и он был арестован. Оказалось, что он управлял автомобилем, не имея водительских прав. Поскольку у Зеленкова не оказалось суммы, необходимой для внесения залога, он очутился в тюрьме округа Юнион.

Освобождая Зеленкова, судья строго-настрого приказал ему прекратить попытки установить контакты с 17-летней Челси. Как сообщила газета «Рекорд», Зеленков *«писал Челси письма, вызывающие беспокойство»*. Секретная служба, которая отвечает за безопасность высших должностных лиц США и ближайших членов их семей, поначалу заявила, что в письмах Зеленкова не содержалось никаких угроз. Затем она стала вообще отрицать, что Зеленков направлял «первой дочери» какие-либо послания.

Секрет долголетия

Ученые раскрыли секрет долголетия, пишет австралийская газета «Сидней Монинг Геральд».

Как оказалось, совсем недостаточно всегда быть счастливым и не волноваться. И даже хорошая наследственность не спасет. Как утверждают ученые, долголетие определяется оптимистическим взглядом на жизнь, стабильностью в эмоциях, чувствительностью и чувством ответственности. Исключение, как признали ученые, составляют американцы, которые при всем своем скептицизме и желании всегда идти своим путем, умудряются жить гораздо дольше других.

Аншлюс от McDonald's

Австрийский филиал корпорации *McDonald's* оказался под огнем критики.

Скандал разразился из-за рисунка на салфетках, на которых Австрия была изображена разграфленной на семь частей. Знатоки тут же определили, что на карте были в точности воспроизведены те семь земель, на которые Гитлер собирался разделить страну при ее аншлюсе в 1938 году. На поверку выяснилось, что злого умысла здесь не было. Немецкое рекламное агентство *Hayer-Pertener* просто хотело показать на салфетках те регионы страны, где производится говядина. Но дизайнер слегка напутал: не зная точно внутренние административные границы республики, он где-то округлил, где-то объединил, и в результате получился шедевр, уязвивший национальные чувства. А *McDonald's* вынужден был изъять весь 75-тысячный тираж из своей сети.

Знаменитый алмаз — камень преткновения

«Глыбу света» выманили хитростью

Претензии северо-индийского штата Пенджаб на возвращение алмаза «Кохинор», находящегося в британской короне, могут серьезно осложнить планирующийся в октябре визит королевы в Индию, считает английская газета «Дэйли Телеграф».

Верховный министр штата Пракеш Сингх Бадал настаивает, чтобы премьер-министр Индии начал переговоры с Британией о возвращении знаменитого алмаза и всей сокровищницы махараджи Ранжита Сингха. Алмаз был найден в шахтах Голконды в XI-м веке, затем был похищен персидским военачальником, который и назвал камень «Кохинор», то есть «глыба света». В XVI-м веке индийский царь Бебер подсчитал, что на деньги от продажи «Кохинора» можно кормить весь мир два с половиной дня. Последним индийским владельцем «Кохинора» был девятилетний Дулип Сингх, у которого алмаз выманили хитростью. В 1851 г. «Кохинор» преподнесли королеве Виктории, он стал частью сокровищ короны и с тех пор хранится в лондонском Тауэре. На сокровища претендует также сикхский Церковный Комитет, его президент считает, что драгоценности нужно поместить в Золотой Храм в священном городе Амритсар. Кроме того, из Пакистана поступают требования вернуть сокровища в Лахор, столицу времен Ранжита Сингха, чтобы поместить их в музей, пишет «Дэйли Телеграф».

Долгий путь в Америку

85-тилетняя англичанка Милливина Дэйен попыталась создать иллюзию удачного прибытия «Титаника» в Америку, пишет газета «Таймс».

Дэйен известна как самая молодая пассажирка «Титаника», выжившая после его крушения в апреле 1912-го года. Тогда ей было всего девять месяцев. На прошлой неделе Дэйен прибыла из Великобритании в Канзас-Сити, где решила остаться навсегда. По мнению Дэйен, поселившись в Канзас-Сити она, во-первых, исполнит мечту своего отца, всегда мечтавшего жить в Америке, а во-вторых, станет единственной пассажиркой «Титаника», достигшей берегов Америки и оставшейся там жить.

Забойствы ў Брэсце

Адразу некалькі забойстваў учынена ў Брэсце на мінулым тыдні

У цэнтры горада было знойдзена мёртвае цела 38-гадовай жанчыны. Як высветлілася, пасля сумеснага распіцця спіртных напояў яе задушыў рабочы мясцовага завода газавай апаратуры. Злачынца затрыманы.

Значна складаней будзе раскрыць злачынства, учыненае на вуліцы Арлоўскай абласнога цэнтра. Ахвярай злачынцаў стала сям'я Дулевічаў. Ноччу ў іх кватэру пракраліся забойцы і жорстка расправіліся з гаспадарамі: па дзве кулі знайшлі ў целе Таццяны і Аляксандра. Жывым засталося чатырохгадовае дзіця, якога забойцы, хутчэй за ўсё, проста не заўважылі.

Гэта ўжо трэцяя жорсткая расправа з сем'ямі на працягу апошняга паўгода. Нягледзячы на запэўніванні ўнутраных органаў аб зніжэнні ўзроўню злачыннасці і павелічэнні раскрывальнасці злачынстваў, забойствы ў горадзе сталі амаль такімі ж частымі, як аўтамабільныя аварыі.

БелаПАН

Дызентэрыя на малаказаводзе

Спыніў работу Рэчыцкі малаказавод.

Прычына — захворванне пяці работнікаў прадпрыемства на дызентэрыю і аднаго — на сальманелёз. На заводзе інтэнсіўна праводзяцца прафілактычныя работы, і ў хуткім часе ён адновіць вытворчасць, але вельмі абмежаванага асартыменту малочных вырабаў. Увогуле ў Рэчыцы за апошнія паўтара месяцы дызентэрыяй захварэлі 25 чалавек.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Крадуць па графіку

У Светлагорску за 7 месяцаў гэтага года злачыннасць павялічылася на 29.5%.

90 працэнтаў злачынстваў складаюць крадзяжы маёмасці, у тым ліку і з кватэр. Найчасцей у кватэры лезуць наркаманы, каб, прадаўшы скрадзенае, зарабіць на «дозу». Цікава, што пік кватэрных крадзяжоў прыпадае ў Светлагорску на студзень і люты, найчасцей крадуць у панядзелак і сераду, найменш — у аўторак. Улічваюць злодзеі і час сутак — выходзяць на справу пераважна з 0 да 4 гадзінаў раніцы. (Другі пік — з 14 да 18 гадзінаў.)

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Злодзеі адзначылі свята

16 жніўня споўніўся год з дня заснавання «Рэчыцкай газеты».

Гэтая дата была адзначаная не толькі выпускам святочнага нумара газеты, але і рабаваннем яе рэдакцыі, якая месціцца ў звычайнай кватэры жылога дома. Каля 4-ай гадзіны перадсвяточнай ночы злачынцы, абрэзаўшы тэлефонныя лініі і заклеіўшы вочкі на дзвярах суседніх кватэраў, ломам і кувалдай выбілі дзверы і вынеслі з рэдакцыі камп'ютэр, прынтэр і сканэр. Ніхто з суседзяў на шум не выйшаў.

Уладзімір ВАЛЕЎСКІ

Фашыстам добра ў Магілёве

У цэнтры Магілёва апошнім тыднем з'яўляліся пікеты фашыстаў з «Российского национального единства» (РНЕ).

Баевікоў з РНЕ, якія да таго ж гандлююць сваімі газетамі, «доблесная» магілёўская міліцыя не затрымлівала. Тым часам на сценах дамоў пачалі з'яўляцца знакі і сімвалы фашысцкай расійскай арганізацыі. Дзіўна, але гэтыя «графіці» ніхто не імкнецца сцерці, а вось надпісы «Наш дом — Беларусь!» і «Жыве Беларусь!» вынішчаліся вельмі аператыўна.

Іван ЗАСАДА

Даты і лёсы

26 жніўня

1581. У Вільні быў утвораны Галоўны літоўскі трыбунал — найвышэйшы апеляцыйны орган Вялікага княства Літоўскага.

1792. Напрыканцы ліпеня генерал-лейтэнант Тадэвуш Касцюшка, у знак пратэсту супраць згоды караля і часткі шляхты з падзелам Рэчы Паспалітай, падаў у адстаўку і выехаў за мяжу. 26 жніўня Заканадаўчы сход Францыі надаў Касцюшку званне французскага грамадзяніна. Генерал вёў перамовы ў рэвалюцыйным Парыжы пра ратаванне Рэчы Паспалітай, але поспеху не дасягнуў.

1880. Нарадзіўся выдатны французскі паэт Гіём Апалінэр (Вільгельм Апалінарый дэ Кастравіцкі), маці якога паходзіла з Навагрудскага павету. Менавіта Апалінэр вынайшаў тэрмін «сюррэалізм».

1920. Кангрэс ЗША прыняў 19-ю папраўку да Канстытуцыі, якая дала жанчынам права ўдзельнічаць у выбарах.

1952. СССР абвясціў пра паспяховае выпрабаванне сваіх першых міжкантынентальных балістычных ракетаў.

27 жніўня

551 да н.э. Нарадзіўся знакаміты філосаф Канфуцый — магчыма, найбольш вядомы ў свеце кітаец. Ягоныя выслоўі шырока цытуюцца да нашага часу, напрыклад: *«Дурань скардзіцца, што людзі кепска ведаюць яго, а мудрэц – наадварот, што ён не ведае людзей»*. Паводле Канфуцыя, формулу ўлады можна ўявіць наступным чынам: кіраўнік дзяржавы падобны да жакея, народ — да коняў, а законы і чыноўнікі — да лейцаў і аброці. Каб добра кіраваць, трэба роўна трымаць лейцы і сувымяраць сілы коняў для іхняга суладнага бегу. Пры гэтых умовах кіраўніку можна не казаць ніводнага слова і не пляскаць лейцамі — коні бягуць самі сабой.

1910. Эдысан у сваёй лабараторыі ў Нью-Джэрсі (ЗША) здзейсніў першую дэманстрацыю агучанага кінафільма (гук быў запісаны на фанографе).

1967. У Лондане памёр ад смяротнай дозы снатворнага менеджэр «Бітлз» Браян Эпстайн, без якога ліверпульскі квартэт наўрад ці дасягнуў бы сусветнай славы і без якога ён, у рэшце рэшт, распаўся. Дарэчы, менавіта Эпстайн першым заўважыў талент невядомага тады італьянскага кінарэжысёра М.Антаніёні і нават збіраўся запрасіць яго для здымак фільма пра «Бітлз».

1987. У Кітаі вярнулася да нармальнага жыцця 10-гадовая дзяўчынка, якая вырасла ў стадзе дзікоў (яна згубілася ў грудным узросце і была ўратаваная свінаматкай, якая карміла яе сваім малаком). За тры гады дзяўчынка навучылася размаўляць, чытаць і спяваць дзіцячыя песні.

28 жніўня

1749. Нарадзіўся вялікі нямецкі паэт, навуковец і дзяржаўны дзеяч Ёган Вольфганг фон Гётэ. Вось адзін з ягоных афарызмаў: *«Толькі той варты жыцця і свабоды, хто штодня ідзе за іх на бой»*. Дарэчы, сам аўтар бессмяротнага «Фаўста» найвялікшым сваім дасягненнем лічыў арыгінальную тэорыю колераў.

1941. Прэзідыум Вярхоўнага Савета СССР выдаў указ пра высяленне паволжскіх немцаў у Сібір і Казахстан. У смеху вартай (па сённяшніх мерках) прэамбуле казалася: «Паводле пэўных звестак, атрыманых ваеннымі ўладамі, сярод нямецкага насельніцтва Паволжа маюцца тысячы і дзесяткі тысяч дыверсантаў і шпіёнаў, якія па сігнале з Германіі павінны зрабіць выбухі ў населеных немцамі раёнах. Пра наяўнасць такой вялікай колькасці дыверсантаў і шпіёнаў сярод немцаў Паволжа ніхто савецкім уладам не паведамляў — а значыцца, нямецкае насельніцтва хавае ў сваім асяроддзі ворагаў савецкага народу і савецкай улады».

1967. Памёр Чарлз Дараў — амерыканскі вынаходнік знакамітай настольнай гульні «Манаполія», якую ён запатэнтаваў у 1935 годзе. У пачатку 80-х гульня была папулярная і ў нас: на ёй вучыліся бізнесу многія будучыя «новыя беларусы».

1987. У камеры смертнікаў адной з японскіх турмаў памёр сваёй смерцю 94-гадовы Садамічы Хірасава, які ў 1948 годзе атруціў цыяністым каліем 12 банкаўскіх служачых з мэтай крадзяжу 200 долараў. Хірасава паставіў рэкорд па доўгажыхарстве ў камеры смертнікаў — 39 гадоў.

1987. У Х'юстане была прыгавораная да аднаго году турмы пара наважэнцаў, якая займалася каханнем на вышыні 10.000 м на борце авіялайнера, што ляцеў з аднаго ўзбярэжжа ЗША да іншага. Па патрабаванні пасажыраў пілот зрабіў вымушаную пасадку, каб здаць наважэнцаў паліцыі за непрыстойныя паводзіны ў прысутнасці дзяцей.

СПОРТ

Кароль браса Аляксандр Гукаў

ПЛАВАННЕ:
ПАПОЎ — «БУДЗЬ ЗДАРОЎ»!

У іспанскай Севільі скончыўся чэмпіянат Еўропы па водных відах спорту. Ён прынёс небывалы раней поспех беларускім плыўцам. Аляксандр Гукаў не задаволіўся медалём чэмпіёна свету на дыстанцыі 100 метраў брасам і выйграў яшчэ адзін — на сваёй кароннай — 200 метраў брасам, праплыўшы яе за 2.13,90 — новы рэкорд краіны. Гукаў змог у Севільі разбурыць два стэрэатыпы. Па-першае, ён даказаў, што здольны перамагаць не толькі ў 25-метровых басейнах, але і ў класічных 50-метровых. Па-другое, раней ёй апераджаў сапернікаў толькі на дыстанцыі 200 метраў, а цяпер і на 200, і на 100.

Гукава найлепшым чынам падтрымаў Алег Рухлевіч. У адной з самых прэстыжных дысцыплін — у плаванні на 100 метраў вольным стылем — ён упершыню пераадолеў мяжу экстракласа — 50 секунд і фінішаваў трэцім з рэкордам Беларусі — 49,84.

А перамог тут легендарны расійскі плывец Аляксандр Папоў — 49,09. Ён заваяваў найбольшую колькасць залатых узнагарод з усіх удзельнікаў чэмпіянату — 4. На ягоным ліку таксама перамога на 50 м вольным стылем і ў дзвюх эстафетах — 4х100 м вольным стылем і 4х100 м камбінаванай. Узгадаем, што роўна год таму ў Маскве Папоў атрымаў некалькі небяспечных нажавых раненняў ад гандляра кавунамі (дарэчы, так і не знойдзенага), і некаторы час стаяла пытанне аб яго жыцці альбо смерці.

Самую доўгую дыстанцыю ў басейне хутчэй за ўсіх праплыў Эміліа Брэмбіла (Італія): 1.500 м за 14.58,65. Камандны турнір ватэрпалістаў пасля 20-гадовага перапынку прынёс поспех зборнай Венгрыі, якая ў вельмі напружаным паядынку пераўзышла каманду Югаславіі — 3:2. На трэцім месцы — расіяне.

Зборная Расіі дасягнула лепшых паказчыкаў і па выніках усяго чэмпіянату — 16 залатых, 9 срэбраных, 3 бронзавых, у каманды Германіі — адпаведна 15, 8 і 10 медалёў. Беларусы з трыма медалямі (2—0—1) трапілі ў дзесятку лепшых зборных.

УНІВЕРСІЯДА:
ПЕРШАЯ ЧЭМПІЁНКА

Адміністратыўны цэнтр італьянскага вострава Сіцылія Палерма цяпер будзе вядомы не толькі як сталіца мафіі, а сам востраў — не толькі вулканам Этна. У мінулую пятніцу тут адкрыліся Сусветныя студэнцкія гульні.

У спаборніцтвах па мастацкай гімнастыцы бліскуча выступіла чэмпіёнка свету і Еўропы мінчанка Таццяна Агрызка. У шматбор'і яна заняла другое месца ўслед за Аленай Вітрычэнка (Украіна), а на асобных снарадах заваявала поўны камплект медалёў — залаты за практыкаванне з булавамі, срэбраны — з абручом, бронзавы — са стужкай. Яе зямлячка Яўгенія Паўліна таксама выглядала прыстойна — 5-е месца ў шматбор'і, 4—5-е — на асобных снарадах.

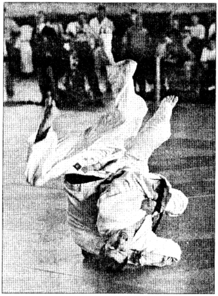
Сенсацыю стварыў у турніры шаблістаў яшчэ адзін мінчанін — Дзмітрый Лапкес, які ў кампаніі мацнейшых фехтавальшчыкаў заваяваў бронзавы медаль. Усяго на ліку беларусаў іх пакуль пяць.

ЛЁГКАЯ АТЛЕТЫКА:
ЗНОЎ РЭКОРДЫ

У Кёльне (Германія) на этапе серыі «Гран-пры» ўстаноўлены яшчэ два сусветныя рэкорды. У бегу на 800 метраў датчанін Уілсан Кіпкетэр палепшыў асабістае дасягненне, устаноўленае ўсяго 10-цю днямі раней — 1.41,11. Канец Бернарда Бармасаі абнавіў гэткае ж «старое» дасягненне свайго суайчынніка Уілсана Бойта Кіпкетэра ў бегу на 3.000 м з перашкодамі — 7.55,72.

«ФОРМУЛА–1»:
МІХАЭЛЬ АДРЫВАЕЦЦА

Двухразовы чэмпіён свету Міхаэль Шумахер выйграў чарговы этап сусветнага першынства, апярэдзіўшы італьянца Джанкарла Фізікелу і фіна Міка Хакінена. Цяпер Міхаэль на 9 ачкоў апераджае канадца Жака Вільнёва, які фінішаваў 6-м, у агульным заліку чэмпіянату.

ДЗЮДО: НАШЫЯ ЛІДЭРЫ — СЯРОД ЛІДЭРАЎ

У Стайках завяршыўся 8-мы міжнародны турнір з удзелам дзюдаістаў 17 краін. Упершыню за восем гадоў турнір атрымаўся такі прадстаўнічы. Сярод пераможцаў і тры беларускія спартсмены: чэмпіён Еўропы-97 Рашат Мамедаў, бронзавы прызёр чэмпіянату свету Націк Багіраў і віцэ-чэмпіёнка кантынента Алена Карыцкая.

ФУТБОЛ:
ЧЭМПІЯНАТ КРАІНЫ

17 тур прынёс такія вынікі: «Камунальнік» (Слонім)) — «Атака» (Мінск) — 2:1, МВКЦ (Мазыр) — «Шахцёр» (Салігорск) — 1:0, «Дынама» (Мінск) — «Дынама» (Брэст) — 3:0, «Лакаматыў-96» (Віцебск) — »Нафтан-Дэвон» (Наваполацк) — 0:2, «Белшына» (Бабруйск) — «Днепр» (Магілёў) — 3:1, «Трансмаш» (Магілёў) — «Тарпеда» (Мінск) — 0:2, «Дынама-93» — «Маладзечна» — 4:1, «Тарпеда-Кадзіна» (Магілёў) — «Нёман» (Гродна) — 4:0.

Пасля 17 тураў

	М	А
1. «Белшына»	46—16	46
2. «Дынама-96»	44—16	39
3. «Дынама» (Мн.)	43—10	38
4. «Лакаматыў-96»	26—17	36
5. МВКЦ	30—12	33
6. «Днепр»	31—21	28
7. «Нафтан-Дэвон»	19—13	23
8. «Тарпеда»	20—26	21
9. «Дынама» (Бр.)	22—30	21
10. «Камунальнік»	21—34	21
11. «Атака»	17—23	18
12. «Нёман»	17—25	16
13. «Маладзечна»	15—26	15
14. «Тарпеда-Кадзіна»	16—46	13
15. «Трансмаш»	12—36	8
16. «Шахцёр»	9—37	4

ЗАБОЙСТВА ЗАКАЗАЎ ЧАРАНКОЎ?

У Маскве арыштаваны загадчык кафедры хакея Расійскай акадэміі фізвыхавання 60-гадовы Роберт Чаранкоў. Па некаторых звестках, ён падазраецца ў тым, што з'яўляецца адным з заказчыкаў забойства Валянціна Сыча, прэзідэнта Федэрацыі хакея Расіі (ФХР), які быў расстраляны з аўтамата, калі ў асабістым аўтамабілі выязджаў са сваёй дачы ў Маскву ў канцы красавіка гэтага года.

Раней Чаранкоў быў адным з трэнераў зборнай СССР, потым прэзідэнтам Міжнацыянальнай хакейнай лігі і віцэ-прэзідэнтам ФХР. Апошнія тытулы ён згубіў дзякуючы Сычу.

Сямён ПЛОЦ

© СВАБОДА Падпісны індэкс 63887 E-mail: edit@svaboda.minsk.by СВАБОДА ў Internet: http:\\www.gis.minsk.by Спасылка на газету СВАБОДА абавязковая Наклад 32.370
Нумар падпісаны ў друк 18.08.97 (15:00) Надрукавана на паліграфічнай фабрыцы «Чырвоная зорка» (г.Мінск, 1-шы Загарадны завулак, 3) ЛВ № 215 Заказ 345